

T.C.

146376

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA OKUL AİLE İŞBİRLİĞİ

(Diyarbakır İl Örneği)

146376

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

HAZIRLAYAN

Yrd. Doç. Dr. Fatih TÖREMEN

Hamdi ATAYETER

ELAZIĞ 2004

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

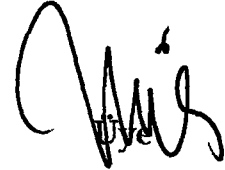
İLKÖĞRETİM OKULLARINDA OKUL AİLE İŞBİRLİĞİ
(Diyarbakır İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez / / tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Danışman

Üye

Üye

Doç.Dr.Fatih TÖREMEZ Prof.Dr.Vehbi GELİK Yrd.Doç.Dr.Behadır KÖKSAL

Yukarıdaki Jüri üyelerinin İmzaları Tasdik Olunur.

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Eğitim konusunda hızlı bir yarışın yaşandığı günümüzde, gerek okul yöneticileri gerekse öğrenci velilerimiz, kendi kendilerine önemli sorular sormalıdırlar. Sorularının cevaplarını yine kendilere vermeye çalışmalılar.

Geleceğimizi emanet edeceğimiz çocuklarımızı hayata hazırlayan eğitim kurumlarının yaşadığı sorunları aşmak sadece okul yönetiminin değil, aynı zamanda çevrenin, özellikle öğrenci velilerinin de ilk önceliği olmalıdır. Okul yöneticileri yığınla sorun ve kırtasiye yükünün altında ezilmekten yeni politikalar üretememekte, öğrenci velilerimiz de ekonomik sorunlarla birlikte zorlaşan hayat şartları ve hızla değişen sosyolojik yapı içinde hemen yanı başlarında duran okulları fark edememektedirler.

İşte bu çalışmamızda; okul yönetimi ve öğrenci velilerinin enerjilerini, eğitim konusunda bir araya getirerek sinerjiyi nasıl oluşturabileceklerinin yollarını bulmaya çalıştık.

Çalışmalarımnda her zaman kendilerini yanımda hissettiğim, maddi ve manevi desteklerini hiç esirgemeyen, rehberlikleriyle önümdeki kapalı yolları açan tez yöneticim Yrd. Doç. Dr. Fatih TÖREMEN ve araştırma görevlileri Sinan YÖRÜK ve Mehmet TURAN beyefendilere minnet ve şükranlarımı sunarım.

Ayrıca sıkıntılı çalışma dönemlerimde bana sabreden sevgili eşim Gülsen ATAYETER ve çocuklarıma, Diyarbakır'ın çok değerli milli eğitim camiasına ve özellikle yanımda olup her zaman bana cesaret veren öğretmen arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Özet

Yüksek Lisans Tezi
İlköğretim Okullarında Okul Aile İşbirliği
(Diyarbakır İl Örneği)

Hamdi ATAYETER
Fırat Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

2004; Sayfa : II

Eğitim-öğretim, ilk insanla birlikte varolmuştur. Medeniyetlerin parladığı dönemler, eğitim-öğretim faaliyetlerinin zirvelere ulaştığı toplumların var olduğu dönemlerdir.

Günümüzde eğitim-öğretim faaliyetleri, bütün dünya ülkelerinin birinci öncelikli gündem maddesi olmuştur. Eğitim-öğretim faaliyetlerini geliştirmek için bir çok bilimsel araştırma yapılmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda, ailenin katkısının olmadığı okullarda, beklenen hedeflere ulaşılmadığı , ulaşılan noktanın beklenen sonuç olmadığı ortaya çıkmıştır.

Etkili okul yöneticileri, çağdaş eğitim sistemlerini uygulamaya çalıştıkları okullarında velilere daha önem vermeye başlamışlardır. Günümüzde şunu iyi biliyoruz ki, öğrenci velileri ve okul yönetimi arasında sıkı bir işbirliği kurulması gerekmektedir. Bu işbirliğinin kurulması ve başarılı olma birbirlerine paralel olarak yükselmekte veya alçalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İşbirliği, İletişim, Okul Yönetimi, Öğrenci velileri

SUMMARY

Masters Thesis

**The School-Family Cooperation in the Elementary School
(Diyarbakir Province Example)**

Hamdi ATAYETER

University of Firat

The Institute of Social Science

Main Science of Science Of Education

2004, Page : III

The education and the instruction has existed together with the first human being. When there were the societies who had high education and instruction activities, the civilizations had been shining.

Nowadays the education and instruction activities has been the primary agenda of priority of all the countries in the world. There has been many scientific researches to improve the education and the instruction activities. It came out as the result of the researches that the awaited goals hasn't been reached in the schools where there is no contribution of the families and the reached point hasn't been the awaited result.

The efficient school administrators has become to give more importance to the parents of the students in their schools, where they try to practise the contemporary education systems. In this day we know it well that there has to be a strict cooperation between the parents and the school administration. The establishment of this cooperation and being successful rises and descends as parallel to each other.

Key Words: Cooperation, communication, the school administration, the parents of the students

İÇİNDEKİLER

ONAY.....	I
ÖNSÖZ	II
ÖZET.....	III
SUMMARY.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ.....	VIII
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Araştırmanın Önemi	4
1.3. Araştırmanın Amacı.....	6
1.4. Sayıtlar	7
1.5. Sınırlılıklar.....	8
1.6. Tanımlar	8
İKİNCİ BÖLÜM	9
KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Okul	9
2.2. Okul ve Çevre.....	13
2.3. Aile.....	14
2.4. Okulun Görevleri.....	15
2.5. Okul-Aile İşbirliği	15

2.6. İletişim Kavramı, Öğeleri.	16
2.6.1. İletişim.....	16
2.6.2. İletişimin Öğeleri.....	17
2.6.3. Eğitim Örgütlerinde İletişim.....	18
2.7 Okul Yöneticilerinin Yeterlilikleri, Görev ve Sorumlulukları.....	20
2.7.1. Okul Yöneticilerinin Yeterlilikleri.....	20
2.7.2. Okul Yöneticilerinin Görev Ve Sorumlulukları.....	23
2.8. Okul Yönetimi Ve Aile İletişimi.....	25
2.8.1. Anne Babaların Okul Yönetiminden Beklentileri.....	27
2.8.2. Okul Yönetiminin Anne Babalardan Beklentileri.....	29
2.8.3. Okul Aile Birlikleri Ve Koruma Dernekleri.....	29
2.8.4. Okul Müdürleri Ve Öğrenci Velileri Arasındaki İletişim Engelleri.....	30
2.9. Çeşitli Ülkelerde Okul—Veli İlişkileri ve Bu İlişkileri Düzenleyen Kuruluşlar	32
2.9.1.Kanada’da Okul—Veli İlişkileri	32
2.9.2.Amerika Birleşik Devletlerinde Okul—Veli İlişkileri	33
2.9.3.Güney Kore’de Okul—Veli ilişkileri	35
2.9.4.A1manya’da Okul-Aile İlişkileri	35
2.9.5.Fransa’da Okul-Veli İlişkileri	37
2.9.6.İsveç’te Okul-Veli ilişkileri	37
2.9.7.Hindistan’da Okul-Veli ilişkileri	39
2.9.8.İngiltere’de Okul-Veli ilişkileri	40
2.9.9.İtalya’da Okul-Veli İlişkileri	41
2.10. İlgili Araştırmalar.....	41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	46
YÖNTEM	46
3.1. Araştırmanın Modeli.....	46
3.2. Araştırmanın Evreni.....	46
3.3. Örneklem	46
3.4. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Değerlendirilmesi.....	46
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	47
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	48
BULGULAR VE YORUMLAR.....	48
4.1. Araştırmaya Katılanların Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	48
4.2. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetlerine Göre Genel Dağılımı	48
4.3. Araştırmaya Katılanların Yaptıkları Görev Türüne Göre Genel Dağılımı.....	48
4.4. Araştırmaya Katılanların Yaptıkları Hizmet Sürelerine Göre Genel Dağılımı.....	49
4.5. Araştırmaya Katılanların Eğitim Bölgelerine Göre Genel Dağılımı..	49
4.6. Araştırma Sonuçlarına İlişkin Genel Bulgular ve Yorumlar.....	50
4.7. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Genel Dağılımı.....	54
4.7.1. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımında, Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Bulgular.....	62
4.8. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Görev Türüne Göre Dağılımı.....	62

4.8.1. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Görev Türüne Göre Dağılımında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Bulgular.....	70
4.9. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Hizmet Süresine Göre Dağılımı.....	70
4.9.1. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Hizmet Sürelerine Göre Dağılımında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Bulgular	80
4.10. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Görev Yaptıkları Eğitim Bölgelerine Göre Dağılımı.....	81
BEŞİNCİ BÖLÜM	92
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	92
5.1. SONUÇ.....	92
5.2. ÖNERİLER.....	96
5.2.1. Araştırmacılar İçin Öneriler.....	97
KAYNAKLAR.....	98
ÖZGEÇMİŞ.....	104
EKLER.....	105

TABLOLAR VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo1. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetlerine Göre Genel Dağılımı.....	48
Tablo2 Araştırmaya Katılanların Yaptıkları Görev Türüne Göre Genel Dağılımı.....	48
Tablo 3 . Araştırmaya Katılanların Yaptıkları Hizmet Sürelerine Göre Genel Dağılımı.....	49
Tablo 4 . Araştırmaya Katılanların Eğitim Bölgelerine Göre Genel Dağılımı.....	49
Tablo 6. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Genel Dağılımı.....	55
Tablo 7. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımında, Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Bulgular.....	62
Tablo 8. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Görev Türüne Göre Dağılımı.....	63
Tablo 9. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Görev Türüne Göre Dağılımında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Bulgular.....	70
Tablo 10. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Hizmet Süresine Göre Dağılımı.....	71
Tablo 11. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Hizmet Sürelerine Göre Dağılımında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Bulgular.....	80
Tablo 12. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Görev Yaptıkları Eğitim Bölgelerine Göre Dağılımı.....	81

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem

Okul sosyal bir örgüttür. Girdisi ve çıktısı insandır. Girdiyi çevreden alır, belirli bir eğitim sürecinden sonra ürünü tekrar çevreye verir. Bu yüzden çevreyle sıkı bir ilişki içindedir. Bu işbirliğinin tam olarak gerçekleştiği oranda örgüt amacına ulaşır. Etkili bir eğitim yöneticisinin, bu amaca ulaşmada yoğun bir çaba sarf etmesi gerekir.

Okullar çevreden soyutlanmış, kendi sınırları içinde yaşayan kurumlar değildirler. Okul sistemi açık bir sistemdir. Unutmamak gerekir ki, her okul çevresinden etkilenmek ve çevresini etkilemek gibi iki görevi beraber yapmak durumundadır. Okullarda yapılan eğitimin başarılı olması ve amaçlarına ulaşabilmesi için öğrencinin ailesinin ilgi ve yardımına ihtiyaç vardır (Taymaz, 2001:190).

Eğitim-öğretim faaliyetleri, eğitilmiş insana verilen değerden dolayı, her zaman insanların ilgi alanlarında ön sıralardadır. İyi eğitim almış ve kendini yetiştirmiş bireyler, gelecekte daha fazla öneme sahip olacaktır. Bu bilince sahip olan veliler, çocuklarını gönderdikleri okulun eğitim-öğretim ve yönetimini daha çok araştırmaya ve kontrol etmeye başlamışlardır. Eğitim yöneticisi olan okul müdürleri, bu kaygı ve ilgiyi sezinleyerek, yapacağı eğitim-öğretim faaliyetlerini planlamalıdır. Sadece planlama aşaması değil, karar alma ve denetleme aşamalarında da öğrenci velilerinden faydalanmanın yollarını araştırmalı bulmalı ve uygulamalıdır.

Araştırmacı ve uygulayıcılar, okulda aile katılımı ve çocuğun başarısı arasında güçlü bir bağlantı olduğunu onaylamışlardır. Son yıllarda yapılan araştırmalar, aile katılımı ve artan öğrenci başarısı, öğrencinin çoğalan öz saygısı, davranışlarındaki düzelme ve daha iyi okula devamı arasında ilişki

olduğunu teşhis etmiştir (Mapp, 1997:48). Okul müdürleri, velilerin bu gücünden faydalanmalıdır.

Eğitim yöneticisi; öğretmen, işgören, öğrenci, veli, çevre liderleri, çevredeki yerel yöneticiler, merkez örgütü ve politikacılar gibi farklı eğitim ve kültür düzeyinde bulunan, farklı beklentileri olan öğelerle ilişkiler kurmak, onların çelişkili beklentilerini bağdaştırarak demokratik yönetimi sürdürmek zorundadır (Kaya, 1991: 132).

Hiç kuşkusuz iyi bir işbirliğiyle , öğrenci velilerinin eğitim sürecine katkıları aratacaktır. Aile, okulda yapılan faaliyetlerin en büyük destekçisi ve yardımcısı olmakla eğitim öğretim faaliyetlerinin ayrılmaz bir parçasıdır ve okulla sıkı bir iletişim ve ilişkiler yumağı örmesi gerekir.

Ne yazık ki, ailelerin okul ilişkilerine yönelik tutum ve davranışlarının ülkemizde genellikle olumsuz olduğu görülmektedir. Okula çağrıldığı zaman çoğu veli, yine para toplanacak veya öğrencisinin okulla ilgili bir sorunu olduğu kaygılarını yaşamaktadır. Bu yüzden endişelenirler ve okula gelirken rahatsızlık duyarlar. Bazı öğrenci velileri de okulun rolünü yerine getirdiğine inanarak çok fazla kendisinin yapabileceği bir şeyin olamadığı düşüncesiyle okula gelmek istemez. Ayrıca kültürel sosyolojik ve ekonomik sebeplerden kaynaklanan bir uzak durma da söz konusudur. Eğitim yöneticisi olan okul müdürleri, okuldaki eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütülmesinde ailelerin bu kaygı, endişe ve ön yargılarını iyi tespit etmeli, kendilerinin çeşitli roller oynayabileceğini aileye sezdirmeli, inandırmalı ve mutlaka okula uğramasını sağlamalıdır. Bunu başarabildikleri oranda eğitim-öğretim faaliyetlerinin gelişmesini sağlar ve okulunu hedeflediği amaçlarına ulaştırmada mesafeleri daha kısa sürede alır.

Bazen okul ile aile arasındaki iletişim eksikliği okul yönetimi veya öğretmenin tutumuna da bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Velilerin okulla ilgili fazla bilgiye sahip olması çoğu eğitim yöneticisi ve öğretmeni rahatsız

etmektedir. Buda velileri okuldan uzak tutmaya kendilerince gerekçe olarak yetmektedir. Okulların en çok eleştirildiği yönlerden biride duvarları içinde kalması ve toplumdan hep kopuk yaşamaya çalışma gayretidir. Oysa ki veli katılımıyla birlikte hem toplum gözünde bu imajını yıkabilir hem de öğrencisinin okulu daha çok sevmesini sağlayabilir.

Yukarıda saydığımız ve buna benzer daha bir çok olumsuzluk hiç şüphesiz iletişimin olmaması, yetersiz olması veya iletişim engellerinden kaynaklanmaktadır. Bu araştırmada etkili bir eğitim yöneticisinin, velilerle iletişim kurmasının önemi üzerinde durmaya çalıştık. Öğretmen, anne-baba ve eğitim yöneticisi milli eğitimin genel ve özel amaçlarına ulaşmada çok sağlıklı iletişim kurmaya çalışmalıdırlar. Öğrencinin doğuştan getirdiği yeteneklerini ortaya çıkarmada, kendine yeterli , toplumun beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek yeterliliğe sahip bireyler olarak yetişmesinde bu çok önemlidir. Aynı hedefe doğru yol almakta olan okul ve ailenin iletişim konusunda çaba sarfetmesi doğal bir olaydır.

Aile ilişkilerinin iyileşmesi hiç kuşkusuz okulda verilen eğitim-öğretimin daha etkili olmasını sağlayacaktır. Gerek sınıf içi eğitim etkinlikleri noktasında gerek okulun fiziki yapısının iyileştirilerek öğrencilere cazip hale getirilmesinde bu iletişime çok ihtiyaç vardır.

Öğrencinin okuldan aldığı bilgi birikimini hayata uyarlamasında aile devreye girmektedir. Günümüzde yaşadığımız eğitimle ilgili en önemli problemlerden biri de, eğitim-öğretim faaliyetlerinin hayata uygulanamayışıdır. Bunun çözümünde de yine okulun aileyle etkili bir iletişim ağı kurmayı başarması yatmaktadır.

Burada aileye okul yönetiminin ve sınıf içi etkinlikleri nasıl yürütüldüğü konusunda gözlem yapabilme, karar verme sürecinde fikir beyan etme ve değerlendirme çalışmalarında etkin rol oynama görevi de düşmektedir. Okullarımızın yeterince denetlenemediği ülkemizde velilerin bu konuda

katkılarında başvurulması artık giderek daha da önem kazanan bir düşünce olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dolayısıyla okul yöneticileri dışarıda potansiyel bir güç olarak bekleyen ve kendi işlerine yardımcı olup rahatlatabilecek öğrenci velileriyle bu iletişimi etkili bir şekilde kurmak ve yaşatmak için elinden gelen çabayı sarf etmelidir.

1.2.Araştırmanın Önemi

Etkili bir okul, eğitim öğretim faaliyetlerini okul aile işbirliğini geliştirerek zenginleştirebilir. Aile, okulun yaşamla olan etkili bağlantı noktasıdır. Ailenin eğitim öğretimle ilişkili olduğu oranda okul yaşamla bütünleşebilir. Bu ilişki eğitim sürecinin çıktılarının kontrolünde de önemli rol oynamaktadır. Okulların toplumdan kopuk bir sistem olarak kalmaması için aile ile ilişki ve işbirliği çok önemlidir. Dolayısıyla okul yönetimi , okul aile işbirliğini eğitimi zenginleştiren bir alan olarak görmeli ve bu etkileşimin sağlıklı bir şekilde yürümesi ve geliştirilmesine önem vermelidir. Okul yöneticilerinin ailenin eğitim ve öğretimde etkin bir rol oynaması gerektiği kabul etmesi ve ailelerin eğitime daha fazla katkıda bulunabileceği göz önüne alınmıştır. Okul aile işbirliğinin gerçekleşmesi oranında okullar, ulaşmak istedikleri hedefleri yakalama yüzdesini artıracaktır. Öğretmen, anne-baba ve eğitim yöneticisi milli eğitimin genel ve özel amaçlarına ulaşmada çok sağlıklı bir işbirliği yapmalıdırlar.

Öğrencinin doğuştan getirdiği yeteneklerini ortaya çıkarmada, kendine yeterli, toplumun beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek yeterliliğe sahip bireyler olarak yetişmesinde bu çok önemlidir. Aynı hedefe yönelmiş olan okul ve ailenin işbirliği konusunda karşılıklı çaba sarf etmesi gerekmektedir. Okul yöneticileri dışarıda potansiyel bir güç olarak bekleyen ve kendi işlerine yardımcı olup rahatlatabilecek öğrenci velileriyle bu işbirliğini etkili bir şekilde kurmalı ve yaşatmalıdır..

Toplumdaki tüm bireyleri ve kurumları doğrudan ya da dolaylı olarak etkileme gücüne sahip olan okullar, bütün toplumlarda dikkatlerin merkezinde yer alan kurumlardır. Okulun toplumdaki bu kritik konumu, onun da topluma, toplumdaki kurum ve kuruluşlara karşı duyarlı olmasını gerektirmektedir (Aydın, 1986:128).

Esasen toplumun malı olan bu kurumlarda, gerek maddi koşulların iyileştirilmesi, gerekse eğitim-öğretimle ilgili sorunların çözümlenmesi için çevrenin desteğine ihtiyaç vardır. Bu nedenle çevrenin okulu, okulun da çevreyi iyi tanması, her iki tarafın da eğitim-öğretim konusunda ortak algılara sahip olması zorunludur.

Ne var ki bazı okul yöneticileri, okulun çevreye ve velilere tanıtılmasını önemli bir yönetim görevi olarak algılamamakta veya uygulamada konuya gereken önemi vermemektedir. Bazı okul yöneticileri ise, bu konuda gerekli bilgi ve beceriye sahip bulunmamaktadırlar (Alıcıgüzel, 1979:198).

Oysa okul ile çevrenin önemli bir unsuru olan öğrenci velileri arasında kurulacak sağlıklı bir ilişki düzeni, her iki grubun da ortak amaçlar doğrultusunda hareket etmelerini sağlayacak, böylece okullardaki eğitim-öğretimin kalitesi ve verimliliği artacaktır.

Araştırmanın; ilköğretim kurumları yöneticilerinin dikkatlerini konu üzerine çekmesi, okul yöneticilerinin algılarının tespit edilerek; öğrenci velilerinin, okul ve okuldaki etkinlikler konusunda ortak algılara ulaşmalarına ve aynı amaçlar doğrultusunda birlikte hareket etmelerine yardımcı olması, beklenmektedir.

Ayrıca, araştırma sonuçlarından, okul yöneticileri kadar, öğrenci velileri ve konu ile ilgilenen diğer kişi ve kurumların da yararlanabileceği düşünülmektedir.

1.3.Araştırmanın Amacı

Hiç kuşkusuz iyi bir iletişim ve işbirliği sağlandığında öğrenci velilerinin eğitim sürecine katkıları oldukça fazla olacaktır. Aile, okulda yapılan faaliyetlerin en büyük destekçisi ve yardımcısı olmakla eğitim öğretim faaliyetlerine katılır. Ailenin okulla sıkı bir iletişim ve ilişkiler yumağı olması gerekir. Öğrencilere okulda verilen eğitim ve öğretimin hayata uyarlanmasında ailenin devreye girmesi okul açısından önemli bir faktördür. Günümüzde eğitimle ilgili yaşadığımız en önemli problemlerden biri de, eğitim-öğretim faaliyetleri sonucunda kazanılan davranışların hayatın içerisinde etkili olarak kullanılmayıp sadece okul sınırları içerisinde kalmasıdır. Bunun çözümünde de yine okulun aileyle etkili bir iletişim kurarak, işbirliğinde bulunması gerekmektedir.

Bu araştırmanın temel amacı; Diyarbakır İl Merkezinde bulunan, ilköğretim okulları düzeyinde, okulun ve okuldaki etkinliklerin velilere tanıtılması ve velilerin okul yönetimine katılmasının yollarının aranması bağlamında okul veli işbirliği konusunda okul yöneticilerinin görüş ve algılarını belirlemektir.

Bu genel amaç bağlamında aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

Okul yöneticileri, okulu ve okuldaki etkinlikleri öğrenci velilerine tanıtmayı önemli bir yönetim görevi olarak görmekte midirler?

Okul yöneticileri, öğrenci velilerinin okulun ihtiyaçlarının bilme ve karşılama da ne derece ilgili olduklarını düşünmektedirler?

Okul yöneticileri, okulu ve okuldaki etkinlikleri velilere yeterli düzeyde tanıtabildikleri görüşünde midirler?

Okul yöneticileri, okulu ve okuldaki etkinlikleri velilere tanıtmak için hangi yöntemleri, ne ölçüde kullanmaktadırlar?

Okul yöneticileri, velilerin hangi konularda, ne ölçüde ve niçin bilgi sahibi olmalarını istemektedirler?

Okul yöneticilerinin; eğitim durumu, yaşı, yöneticilik kıdemi, branşı, eğitim bölgesi, görevi ve resmi veya özel okul yöneticisi olup olmaması ile öğrenci velileriyle işbirliğine bakış açıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.4.Sayıtlar

1. Örneklem grubunun evreni temsil ettiği düşünülmektedir.
2. Bu araştırmada kullanılan ankete verilen cevapların katılımcıların gerçek görüşleri yansıttığı düşünülmektedir.

1.5 Sınırlılıklar

Araştırma;

Diyarbakır il merkezinde bulunan ve özel ve resmi ilköğretim okullarıyla, bu okullarda, 2003-2004 eğitim-öğretim yılında görevli olan okul yöneticileri ve uygulanan anketteki sorularla, sınırlıdır.

1.6. Tanımlar:

Okul: Okul eğitim sistemimizde eğitimin üretildiği yerdir. Okul eğitim örgütünün halkla yüz yüze gelinen kapısıdır (Başaran, 2000:12-45).

Aile: Eğitim sadece okulda gerçekleşmez. Okulun dışında aile de iyi bir eğitimin gerçekleşmesinde etkili bir rol oynar. Aile, eğitim açısından okulun dışındaki en etkili çevredir (Erdoğan, 2000: 142).

İletişim: İletişim, geniş anlamıyla istenen sonuçları başarmak ve davranışları etkilemek amacıyla insanlar arasında sözlü ya da sözlü olmayan diğer araçlarla anlayış sağlamaktır (Can, 1996:240).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Ülkemizde, özellikle ilköğretim düzeyinde konunun yeterince araştırılmadığı ve açıklığa kavuşturulmadığı görülmektedir. Okul-Aile ilişkilerini konu alan araştırmalarda, velilerin bilgilendirilmesi konusuna dolaylı olarak değinilmişse de, yöneticilerin bu konudaki yükümlülüklerine hemen hemen hiç yer verilmemiştir.

2.1. Okul

Okul toplumsal bir sistemdir. Toplumsal sistemler açık sistemler olduğundan, çevreleriyle bir alış veriş düzeni kurmak ve karşılıklı bir kontrol sistemini geliştirmek zorundadırlar. Sistemle çevre arasındaki bu alışveriş, toplumsal içsel ve çevresel öğelerini etkiler, (Aydın, 1986, s.150-151).

Sosyal sistemlerle çevre arasındaki bu etkileşim düzeni, okul açısından daha da önemlidir. Çünkü okullar, amaçları ve yapıları gereği, tam anlamıyla açık sistemler olarak işlevlerini sürdürmek zorundadırlar.

Ancak, tüm sistemlerde genelde bir kapalılık eğilimi görülür. Fakat okul kendisini çevresinden soyutlamaya çalışsa da, çevresine ve çevresindeki toplumsal güçlere açık olmak durumundadır.

Diğer taraftan, "Çevresine etkin bir tepkide bulunma" "Otonomiye sahip olma" ve "Çevreye uyum sağlama" sağlıklı bir örgütün temel nitelikleri arasında yer almaktadır. Örgüt dış çevreden gelen istemler karşısında edilgin kalmaz: Yıkıcı ve başkaldırıcı bir tepkide de bulunmaz. Hizmet sunduğu toplumun etkin bir lideri olarak, çevresiyle gerçekçi ve etkili bir ilişki içine girer.

Çevresel sistemlerle örgütsel kaynakların uyummadığı durumlarda ve zamanlarda yeniden yapılanma söz konusudur. Yeniden yapılanma, hem çevrede hem de örgüt içinde farklılaşmayı ve de ifade eder. Çağdaş toplumların en belirgin özelliği olan "Çevresel koşullardaki değişimleri örgütün sürekli olarak izlemesi ve yeni durumlara uyum sağlaması gerekir (Aydın, 1986:116).

Bu nedenle, okul yöneticilerinin sistemi çevreye kapalı tutmaya çalışması, girdisini toplumdaki alan, çıktısını yine topluma veren ve toplumla bütünleşmesi gereken bu kurumların örgütsel sağlığını bozacaktır.

Bir sistem içinde yönetimin görevi, sisteme belirli bir kararlılığı kazandırmak ve sistemdeki dengesizliği en alt düzeyde tutmaktır. Dengesizliğe neden olan faktörlerin bir bölümü çevreseldir. Çevredeki değişmelere koşut olarak ortaya çıkan dengesizliğe, sistem kendini yenileyerek gidermek durumundadır.

Okulları için sistem yaklaşımını seçen yöneticilerin, özellikle örgüt-çevre ilişkilerini kavramaları ve benimsemeleri gerekir. Okulla çevrenin birbirini etkilemesi ve aynı amaçlara dönük çalışması, birlik ve bütünlük özelliği göstermesi beklenir (Bursalıoğlu, 1972:76).

Okulun çevresiyle sağlıklı ilişkiler kurması gerektiği, geniş çevrelerce de paylaşılan bir kanıdır. Welton'a göre, okul yöneticisinin çevresiyle ilişki kurmasını gerektiren nedenler şunlardır:

1. Demokratik bir toplumda, okulun ne yaptığını bilmek çevrenin en doğal hakkıdır.

2. Okul yöneticisi yakın ve uzak çevrenin (toplumun) okuldan ne beklediğini bilmek zorundadır.

3. Okulun, yakın çevre ve topluma beklediği hizmeti verebilmesi, için, onların desteğini alması gerekmektedir (Walton, 1969:128).

Halkın yönetimi desteklemesi, belirli ölçüde, onun kendisi için yararlı ve olumlu çalışmalar yaptığına inanmasına bağlıdır. Bu nedenle, yönetimin gerçekten olumlu işler yapması ve yaptıklarını da kitle iletişim araçlarıyla halka duyurması gerekmektedir.

Yönetimin amaç ve hedefleri hakkında geniş bilgi edinilmesi, onaylama bilincini ve tam desteklemeyi, daha da önemlisi, yönetimin başarısını artıracak önemli bir unsurdur. Kamu otoriteleri, neyi, niçin ve nasıl yapmak istediklerini açık seçik anlatmak, metotlarını açıklayıp değerlendirmek ve eksikliklerini belirtmek zorundadırlar (Ülken, 1982:6).

Okul yöneticileri de okul ile çevre arasında bir köprü olarak, çevrenin okulu algılayış biçimini sürekli şekilde izlemek ve bu algıların yönetsel davranışlar açısından doğurgalarını yorumlamak durumundadırlar (Aydın, 1986:138).

Esasen eğitim, halkın kayıtsızlığı ya da karşı durması değil, katılımı ve desteklemesi sayesinde başarıya ulaşacak bir girişimdir. Demokratik toplumlarda eğitime katılma, vatandaşın hem hakkı hem sorumluluğudur (Bursalıoğlu, 1987:212). Vatandaşların böyle bir sorumluluğu yerine getirebilmeleri ise, gerekli bilgilere yeterli düzeyde sahip olmaları ile olanaklıdır.

Ne var ki konunun önemi bizim eğitim düzenimizde henüz anlaşılacak değildir. Bu nedenle, bilimsel düzeyde araştırmalar yapılarak konunun değişik boyutlarına açıklık getirilmesi gerekmektedir.

Sistem yaklaşımıyla incelendiğinde, okulun açık bir sistem olduğu ve çevresiyle yoğun bir ilişki içinde bulunduğu görülmektedir. Bu nedenle, okul, çevresinde yer alan gruplardan etkilenmekte ve onları etkilemektedir. Bu gruplardan biri de, öğrenci velilerinin oluşturduğu gruptur. Veliler, eğitim süreci içinde oldukça önemli rollere sahiptirler. Hem okulun hem de velilerin bunun bilincinde olmaları gerekir. Çünkü okulun öğrenciye etkisi doğrudan veliye yansımaktadır. Anababanın okula, dolayısıyla eğitim sisteme mine tavrı, okulun öğrenciye etkisiyle ve okulla olan ilişkileriyle örüntülüdür (Başaran, 1974:64).

Oysa çoğu zaman, okul-veli ilişkileri denince ilk akla gelen konular, velilerin okula sağlayabilecekleri maddi destekle, öğrencilerin not ve devamsızlık durumu gibi, nesnel ve biçimsel konular olmaktadır. Bu nedenle bazı okullarda, yöneticiler ve veliler, Okul Aile Birliklerine yeterince önem vermez ve ilgi göstermezken, Okul Koruma Derneklerinin, okula maddi destek sağlamada belirli düzeyde başarılı olabildikleri görülmektedir (Aslan, 1984:211).

Velilerin, okulun maddi yapısı yanında, amaçlarını, yönetim yapısını, programlarını ve program uygulamalarını, öğretim sistemini ve genel olarak okul sisteminin işleyişini bilmeleri gerekmektedir. Nitekim Okul-Aile Birliği Yönetmeliği, "Okulun amaçları, eğitim-öğretim ilkeleri, programları, program uygulamaları, yönetim ilkeleri ve çeşitli yönetmelik hükümleri" konularında anababaların aydınlatılmasını, birliklerin başta gelen görevleri arasında sıralamaktadır (Okul-Aile Birliği Yönetmeliği, Madde:30)

Okul ve aile çocuğun Eğitiminde ve kişilik gelişiminde önemli rollere sahip olan kurumlardır. Bu kurumların birbiriyle çatışmadan, eşgüdüm içinde, aynı amaçlar doğrultusunda hareket etmesi, eğitim-öğretimin kalitesini ve verimini artıracaktır. İki kurum arasında ortaya çıkabilecek çatışmalardan ise en

büyük zararı çocuklar görecektir. Bu nedenle, okul yöneticileri şu konularda gerekli yönetsel davranışları göstermelidirler.

1.Okul ile ailenin çatışmalarını önlemek ve aynı amaçları paylaşmalarını sağlamak.

1.Çocukların gelişimi ve gereksinimleri konusunda aileleri aydınlatmak

2.Anababaların kazanmış oldukları deneyimlerden okulun yararlanmasını sağlamak.

3.Etkili ve verimli bir eğitim için, velilerin okul ve okuldaki etkinlikler konusunda bilgi edinmelerini sağlamak.

Görüldüğü gibi, okul ile ailenin, aynı amaçlar doğrultusunda, eşgüdüm içinde hareket edebilmeleri için, okulun bütün yönleriyle velilere tanıtılması ve okul yöneticileriyle velilerin, çeşitli konularda ortak algılara sahip olmaları gerekmektedir.

Acaba, okulun ve okuldaki etkinliklerin velilere tanıtılması konusunda, okul yöneticilerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri nelerdir? Okul yöneticileri, bu konuya gereken önemi verdikleri ve yeterli çabayı harcadıkları görüşünde midirler? Öğrenci velileri konuyu nasıl algılamaktadırlar?

2.2. Okul Ve Çevre

Okul, eğitim sistemimizde eğitimin üretildiği yerdir. Okul eğitim örgütünün halkla yüz yüze gelinen kapısıdır. Okulun sorunları toplumu, toplumun sorunları da okulu daha doğdukları anda etkiler. Her sistem, bir çevre içinde yaşar. Sistem, çevresi elverişli ise yaşayabilir. Çevre, sisteme ne denli gerekli girdileri sağlayabiliyorsa o denli elverişlidir. Her sistemin bir genel bir de özel çevresi vardır. Okulun genel çevresi, içinde yaşadığı toplumdur. Toplumun kültürel yapısı,siyasal düzeni, yönetsel birimleri, ekonomik yapısı, toplumsal değişim ve eğilimleri, kaynakları, yasal

düzenlemeleri, bilimsel ve teknolojik gelişmişliği gibi pek çok değişken dolaylı ve dolaysız olarak okulu etkilerler. Okulun özel çevresi ise girdilerini aldığı, mezunlarını saldığı,etkilendiği ve etkilediği öbür örgütlerdir. Bunlar üst eğitim örgütleri, öbür okullar, toplum, aileler, örgütler ve benzerleridir. Okul, bunlara girdisi ve çıktısı ile bağlı olduğundan, bunlar olmadan ne var olabilir ne de yaşayabilir (Başaran, 2000:12-45).

Okul, kültürün zorunlu kıldığı bir örgüttür. Bütün örgütler gibi okulda çok amaçlıdır (Bursalıoğlu,2000: 33). Okul dediğimiz örgütün en önemli özelliği, üzerinde çalıştığı hammaddenin toplumda gelen ve topluma giden insan olmasıdır. Okulda çeşitli, değerler bulunur ve bunlar sürekli çatışma halindedir. Okulun ürünü olan insan davranışındaki değişiklikleri beklemek, gözlemlemek ve değerlendirmek oldukça zordur. Bu süreçte oluşabilecek hataları fark etmek ve çözmek başta okul müdürü olmak üzere aileye de düşmektedir.Okullar aynı zamanda kasıtlı olarak oluşturulmuş özel çevrelerdir. Okul çevredeki bütün formal ve informal örgütlerin ya etkilediği ya da yön verdiği bir örgüttür. Aynı zamanda okul, kültürün değişmesini sağlayan örgütlerin de başında gelir.

2.3. Aile

Eğitim sadece okulda gerçekleşmez. Okulun dışında aile de iyi bir eğitimin gerçekleşmesinde etkili bir rol oynar. Aile, eğitim açısından okulun dışındaki en etkili çevredir (Erdoğan, 2000: 142)

Eğitim ailede başlar. Kişilik yapısının temel davranışları büyük ölçüde ailede elde edilir. Bunların sonradan değiştirilmesi çok güç olur. Tembel-çalışkan, doğrucu- yalancı, pısrık- girişken, bencil-diğeril gibi ikilemlerin kazanılması ailede başlar, gelişir, çoğu zaman da pekişir. Okulun bunları değiştirebilmesi güçtür, uygun çözüm önceden aileyi etkilemektir. Ailedeki birey sayısı, ailenin gelir durumu, eğitim durumu, ailedeki çatışma, aile baskısı

çocukları etkilemektedir. Öğretmenin okulda ve sınıfta başarılı olması için öğrencinin ailesini çok iyi tanması ve sürekli iletişim içinde olması gerekir (Başaran , 1999: 12)

2.4. Okulun Görevleri

Okulun görevleri aslında eğitimin görevleridir ve bunlar sosyal, politik ve ekonomik olarak gruplandırılabilir. Okulun sosyal görevi çocuğu sosyalleştirmek, yani çocuğa kültürü aşılmasıdır. Okulun politik görevi yetiştirdiği kuşağın toplumdaki devlet sistemine bağlılık göstermesini ve liderlik görevi olan öğrencilerin seçilmesi ve eğitilmesinin gerçekleştirilmesidir. Okulun ekonomik görevi ise ekonominin insan gücü ve beyin gücünün gereksinimini karşılamaktır (Bursalıoğlu, 2000: 36-37).

Eğitim felsefesi ise okulun görevini bireyde eleştirici bir düşünce ve davranışın geliştirilmesi diye tanımlarken, bazı yazarlarda sosyal düzenleme, sosyal verim, kendini yönetim, demokratik davranış gibi amaçlar üzerinde toplumdaki anlaşma ve kaynaşmanın artmasını okulun görevleri olarak görmektedir.

2.5. Okul-Aile İşbirliği

Ailelerin okul etkinliklerine katılımlarına ilişkin araştırmalar göstermiştir ki, okul-aile işbirliği bütün tür ve düzeylerdeki okullarda temel anahtarlardan birisidir. Okul-aile işbirliği öğrenci başarısının artması, katılım, güdülenme, kendine güven ve davranışların değişmesini sağlamaktadır. Ayrıca Pehlivan (2000:110), çocukların okul ve öğretmenlere ilişkin olumlu tutumlar geliştirilmesinde de aile katılımı temel bir araç olduğunu belirtmektedir.

Zorunlu eğitim geçmişe oranla daha uzun bir zamanı kapsamakla birlikte, çocuğun okulda geçirdiği zaman ailesi ve çevresiyle geçirdiği zamana

göre hala kısa olduğundan okul öğretmenlerinin aile çevresinde de desteklenmesi gereklidir. Çocuklarına destekleyici bir ortam sağlayan aileler, sosyo-ekonomik durumları yetersiz olsa bile çocuklarının okul başarısına olumlu etki yapabilirler. Öğrencilerin okul başarılarını artırmak hem ailelerin hem de okulun ortak sorunudur. Okul ve aileler bu amacı gerçekleştirmeye yönelik programlarını düzenlemek ve uygulamak için birlikte çalışabilir (Tutkun-Köksal, 2000: 216).

Pehlivan'ın aktarmalarına göre Burns (1993:9), okulun belirlenen amaçlarına ulaşabilmesi için, öğrencinin içinde yaşadığı ailenin de okulda verilen formal eğitimin sürecine katılması ve destek vermesi gerektiğini belirtmiştir.

2.6. İletişim Kavramı, Öğeleri

2.6.1. İletişim

İletişim, Latince kelime olan *Communicare* fiilinden gelmektedir ve ortak kılmak anlamına gelmektedir. Can (1996:240) geniş anlamıyla iletişim istenen sonuçları başarmak ve davranışları etkilemek amacıyla insanlar arasında sözlü ya da sözlü olmayan diğer araçlarla anlayış sağlamadır derken; bilgi, fikir, davranış gibi kapsamın bireyler veya gruplar arasında bölüşülmesini sağlamak amacıyla yapılan çabalardır diye de tanımlanmaktadır. Ayrıca iletişimi insan davranışını değiştirmek amacıyla, her türlü kavram ve sembolün iletilme sürecidir (Piffner-Prestus, 1982:134) diye tarif edenler de vardır. Ergun ve Polatoğlu' na göre ise (1988:198) iletişim; bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde bireylerin karşılıklı olarak bilgi, duygu ve düşüncelerini ileterek birbirlerinin algılama yeteneklerini etkiledikleri dinamik bir süreçtir. Aydın iletişimi emirlerin, enformasyonun, düşüncelerin, açıklamaların ve soruların bireyden bireye, guruptan guruba ve bireyler arası aktarılma sürecidir diye tanımlamaktadır.

Taymaz (2000:107) bütün bu tanımlardan yola çıkarak iletişimi;

1. Toplumsal birimler arasında bir bilgi, anlam, duygu, düşünce alışverişi
2. İnsan davranışını değiştirmek amacıyla her türlü kavram ve sembolün iletilme süreci
3. Bireyler ve birimler arasında önceden kabul edilmiş semboller sembollere göre bir haberin geçiriliş biçimi
4. Bilgi ve anlamın bir kimseden başka bir kimseye geçirilmesi
5. Bilgi ve haberin uygun biçimde aktarılması, diye özetlemektedir.

2.6.2. İletişimin Öğeleri

Okul veli işbirliğini etkili bir şekilde kurarak okulun eğitim öğretim faaliyetlerini geliştirmek isteyen okul müdürleri iletişim kavramının yanı sıra iletişimde kullanacağı yol ve yöntemler konusunda da ayrıntılı bilgi sahibi olmalıdır.

Bir örgüt ortamında iki tür iletişim yaşanmaktadır. Bunlar formal ve informal iletişimidir. Okulun amaçlarına ulaşması formal iletişim ağının sağlıklı kurulmasına bağlıdır. İletişim bozuk olduğu zaman okuldaki işgörenler neyi nasıl yapacaklarını bilemezler. Diğer yandan informal iletişimin de etki altına alınması gerekmektedir (Bursalıoğlu, 1991:121). İnfomal iletişimde karşılıklı etkileşim olduğundan dolayı formal iletişime göre daha etkilidir. Okul müdürü ile veliler arasında kurulacak formal iletişim, yazışmalar ve tek taraflı bilgi aktarımından ibarettir.

İletişimin genelde dört temel ögesi vardır (Kaya, 1991:107)

1. Kaynak (Bilgi mesaj gönderen)
2. Kanal (Bilginin akacağı ortam)
3. Mesaj, bilgi
4. Alıcı (mesajı alacak olan)

2.6.3. Eğitim Örgütlerinde İletişim

Bütün örgütlerin yönetimlerinde olduğu gibi, eğitim örgütlerinin yönetiminde de iletişim önemli yer tutar. Örgütün tanınması, örgütü oluşturan birimler arasında sağlıklı bir ilişkinin kurulması, örgütün çalışanları ve çevre ile bütünleşmesi, örgütün iletişim sistemi ile doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle etkili olmak isteyen bir eğitim yöneticisinin iyi bir iletişimci olması ve örgütünde iyi bir iletişim ağı kurması gerektiği söylenebilir.

Okul hammaddesi olan insanı çevreden alan ve yine çıktısı olan eğitilmiş insanı çevreye veren bir sistemdir. Bu nedenle okul çevresiyle sürekli olarak bir iletişim içinde olmak zorundadır. Okulun varlığını sürdürdüğü çevre dinamikdir ve sürekli değişim içindedir. Okulun bu değişimlerden etkilenmesi ve onları etkilemesi doğaldır. Ancak, okulun bu değişimlere kendini uyarlayarak yaşamını sürdürebilmesi, çevre ile olan iletişiminin niteliğine bağlıdır. Eğitim örgütlerindeki iletişim; yönetici, öğretmen ve diğer personel, öğrenci gibi örgüt içi iletişim ile çevre örgüt iletişimini içeren örgüt dışı iletişimden oluşur.

Eğitim örgütlerindeki iletişimin yapısı diğer örgütlerden farklı özellikler göstermektedir. Bu farklılığın nedenlerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

1.Eğitim örgütlerinin çalışma alanları doğrudan insanlarla ilgili bir hizmet içerir.Bu bağlamda eğitim örgütünün birey boyutu kurum boyutundan daha etkili, biçimsel olmayan yönü biçimsel yönünden daha ağır ve etki alanı yetki alanından daha geniştir.

2.Eğitim örgütlerinden başarı daha somut bir özellik gösterdiğinden, ürünü değerlendirme güçlüğü çekilmektedir

3. Eğitim örgütünü farklı toplumsal değerler daha çok etkilemektedir. Bu nedenledir ki iletişimi başlatan ve alan bireylerin davranışları bu değerlere göre gelişme göstermektedir.

4.Eğitim örgütünün sahip olduğu işgücü, mesleki bilgi ve beceriye dayalıdır. Çalışanların aynı eğitim düzeyi ile aynı bilgi ve beceriye sahip olması çift yönlü iletişimi olumlu yönden etkilenmektedir.

5.Eğitim örgütü geniş bir örgütlenme yapısına sahiptir

6.Eğitim örgütünün örgütlenme biçimi bürokratik bir özellik gösterir.

7.Eğitim örgütleri toplumu etkili bir biçimde değiştirme gücüne sahip olduğundan, toplumsal baskıyla karşılaşır

8.Çevredeki biçimsel ve biçimsel olmayan örgütlerin eğitim örgütü üzerinde yönlendirici bir etkisi bulunmaktadır. (Bursalıoğlu, 1994:32; Kaya, 1991: 45; Alıç, 1990: 34; Celep, 1992: 27).

Etkili okul yöneticiliği ile etkili iletişim arasında doğru orantı vardır. Bu açıdan örgütsel işeyiş iletişim ilişkisini iç işleyiş ve dış işleyiş bakımından olmak üzere iki açıdan bakılmaktadır (Varol, 1993: 125-126) . Okul yöneticileri örgüt-çevre ilişkileri bakımından ; çevreden girdi alıp çevreye çıktı sunmakla çevre ile sürekli iletişim halindedir, çıktılarının niceliğini de çevreye göre belirlemek durumundadır, çevreye verdiğimiz çıktılarının aynı zamanda, kendilerine ve örgüte ilişkin bir kimliği ve anlamı da taşıdığına bilincinde, örgütün dış çevreden destek almadan yaşayamayacağını iyi bilen, geleceğe yönelik planlarını çevresel gelişmeleri izlemeksizin yapamayacağını farkındadır.

Eğitim örgütlerinde etkili bir iletişimi sağlayabilmek için, yönetici öğretmen velilerle özdeşleşebilir. İhtiyaçlarına paralel olarak iletişim kanalları oluşturabilir ve bu kanalların sürekli olarak açık kalmasını sağlayabilir. Örgütte olup bitenden velilerin haberdar olmasını sağlar, onların görüşlerini belirtmelerine fırsat ve imkan sağlar(Aydın, 1998: 110).

Aydın (1994: 181) eğitim yöneticisinin kritik görev alanlarından birinde okul – çevre liderliği olduğunu belirterek bu liderliğin davranış olarak; çevreye kendi toplumsal yapısını anlamada yardım eden, çevre kalkınmasının

planlanmasına yardım eden, çevre kalkınmasında okulun rolünü belirleyen yapıda olduğunu belirtmiştir. Bursalıoğlu (1998: 119) ise eğitim yöneticisinin izleyeceği iletişim stratejisi ve ilkeleri aşağıdaki şekilde özetlemiştir:

- 1.Girişimi başkalarından önce ele almak.
- 2.İletişime tapıcı görüşlerle başlamak
- 3.Çevresindekilerin katılma ve işbirliğini sağlamak
- 4.Çevredeki liderleri de çalışmalara katmak
- 5.Katılanları güdülemek
- 6.Başarılan işleri ortaya koymak
- 7.Gerekseme ile doyum arasında denge kurmak
- 8.Söylentilere gerçeklerle engel olmak
- 9.İletişim engellerini bilmek ve değerlendirmek
10. Başkalarının fikirlerine saygı göstermek
11. Önemli haberleri yinelemek
12. Her iletişim aracından yararlanmak
13. Destek ve karşı güçleri tanımak
14. İletişimi aralıksız sürdürmek

2.7. Okul Yöneticilerinin Yeterlilikleri, Görev ve Sorumlulukları

2.7.1. Okul Yöneticilerinin Yeterlilikleri

Yeterlilik, insanın bir davranışı yapmak için gereken bilgi ve beceriye sahip olmasıdır. Yeterliliği oluşturan iki temel öge bilgi ve beceridir(Başaran, 1994:178). Bununla birlikte bunların davranış haline getirilmesi gerekir. Okuldaki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin genel amacı bir ülkenin geleceği olan çocukların bilgi, beceri ve davranış olarak sağlıklı ve verimli şekilde yetişmelerini sağlamaktır. Okuldaki eğitim-öğretim faaliyetlerinin başında okul yöneticileri bulunmaktadır. Okul yöneticilerinin bilgi, beceri ve davranışları başta öğrenci ve öğretmenler olmak üzere eğitici olmayan personel ve öğrenci velileri üzerinde etkili olmaktadır. Yine eğitim sisteminin temelini okullar

oluşturmaktadır. Bu yüzden bu kadar önemli olan okul yöneticilerinin belirli yeterliliklere sahip olması gerekmektedir.

Ne yazık ki uzun yıllar boyunca eğitim ve öğretimin en önemli ögesi olan okul yöneticiliği bir meslek olarak görülmemiş ve bu alan üzerine gereken önem verilmemiştir. Okul yöneticileri atanırken belirli yeterliliklere dikkat edilmemiş okul yöneticileri siyasi yollarla atanmıştır. Okul yöneticiliği bir takım teknik, davranış, liderlik, insan ilişkileri v.s. alanlarda yeterlilik gerektiren bir meslek olarak görülmemiş öğretmenliğin bir üst kademesi olarak görülmüştür. Ancak son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı'nda bu konuda çok olumlu adımlar atılmakta okul yöneticileri 1998 tarihinden beri sınavla alınmakta, belirli bir eğitimden sonra tekrar bir sınava alınıp atanmaktadır.

Bursalıoğlu, (2000:40) okulun amaçlarını gerçekleştirecek yapısını yaşatacak ve havasını koruyacak iç öğelerin lideri okul müdürü olmalıdır. okul denilen sosyal sistemin birey ve kurum boyutlarını dengede tutabilmesi, okul müdürünün bir örgüt mühendisi kadar sosyal mühendis olmasını gerektiğinden söz etmektedir. Okul yöneticileri etkili olabilmek için hem yönetim kavram ve kuramları hem de insan ilişkileri alanında bir takım bilgi ve becerilere sahip olmaları gerekir. Taymaz'ın aktarmalarına göre, Kaya(1991:134) okul müdürlerinin sorumluluklarını belirtirken, çevre değerlerini inceleme, desteğini kazanma ve okuldaşı öğelerle iletişim sağlama becerilerine sahip olması gerektiğini söylemektedir.

Yöneticilerin sahip olması gereken beceriler (yeterlilikler); teknik beceriler, insancıl beceriler ve kavramsal beceriler olarak üç gruba ayıran Kayıkçı (2001: 23-24), okul çevre ilişkilerini kavramsal beceriler içinde değerlendirerek okul yöneticisinin, okulu bulunduğu toplum içinde ve okulu bütünleyen tüm parçaları karşılıklı etkileşim içerisinde görebilme yeterliliği olması gerektiğini belirtir.

Morris (1999:116)'in 21.yüzyılda etkili okul liderlerinin gerektirdiği roller içerisinde iletişimciliği de saydığını ve okul yöneticilerinin iletişim yeterliliği üzerinde önemli durduğunu belirtmiştir. Eğitim yöneticisi; öğretmen, işgören, öğrenci, veli, evre liderleri, çevredeki yerel yöneticiler, merkez örgütü ve politikacılar gibi farklı eğitim ve kültür düzeyinde bulunan, farklı beklentileri olan ögelerle ilişkiler kurmak, onların çelişkili beklentilerini bağdaştırarak demokratik yönetimi sürdürmek zorundadır (Kaya, 1991: 132). Eğitim yöneticisinin önünde duran bu güçlükler, onun bazı becerileri ve yetenekleri taşımasını zorunlu kılmaktadır. Etkili müdürlerin kişisel özellikleri ile ilgili olarak Greenfield (1982) tarafından yapılan bir araştırmada etkili müdürlerin insanlar arası ilişkilerde de başarılı olduğu görölmüştür (Tanrıöğen, 1988: 9).

Lipham, Rankin ve Hoeh (1985) "The Principalship: Concept, Competencies and Cases" adlı yapıtlarında etkili okul müdürlüğüne ilişkin davranışları şöyle belirlemişlerdir (Tanrıöğen, 1988: 53):

1. Okulun amaçlarını belirleme,
2. Okulu örgütleme,
3. Eğitimsel liderlik sergileme,
4. Eğitsel kararları geliştirme,
5. Eğitsel değişiklikleri uygulama,
6. Öğretimsel programları geliştirme,
7. Personelle etkili bir biçimde alışma,
8. Okulun kaynaklarını yönetme,
9. Okul-evre ilişkilerini güçlendirme.

Bursalıoğlu (2000: 132-133), "Eğitim Yöneticilerinin Yeterlikleri" konulu araştırmasında, ilköğretim okulu müdürlerinin göstermesi gereken ve göstermekte olduğu yeterlikler üzerinde durmuş ve Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişlerini, okul müdürlerini ve öğretmenleri araştırma kapsamına almıştır. Araştırmada okul müdürlerinin yüksek derecede göstermeleri gereken yeterliklerden bütün deneklerin görüş birliği ile; okul ve çevredeki eğitim ve

öğretim çalışmalarının örgütlenmesinde okul ve çevre güçlerinden yararlanabilme, okul ve çevre ilişkilerinde tarafsız ve olumlu davranış gösterebilme yeterliliklerini de vurgulanmıştır.

2.7.2. Okul Yöneticilerinin Görev Ve Sorumlulukları

Ülkemizde eğitim işlerinden sorumlu olan Milli Eğitim Bakanlığı çeşitli düzeylerdeki okul yöneticilerinin görev ve sorumluluklarını kurumlarla ilgili yönetmeliklerin çeşitli maddelerinde düzenlenmiştir. Okul müdürleri ilgili yönetmeliklerle kendilerine verilen sorumlulukları yerine getirmekle yükümlü tutulmuşlardır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve daha sonra yürürlükten kaldırılan 2 Kasım 1982 tarihli İç Hizmet Yönetmeliği'nin 38. Maddesi okul müdürlerinin görevlerini sıralar.

“Her okulda okulu temsil eden ve okulun yönetiminden sorumlu bir müdür bulunur. Okul müdürü, kanun, yönetmelik ve emirlerin sınırları içinde okulun bütün işlerini yürütmeye, düzene koymaya ve denetlemeye yetkilidir. Bundan başka okulun bina ve eşyasının korunmasını, iyi kullanılmasını, temizliğini ve düzenini sağlamak ve ilgili görev sahiplerini yakından izlemekle yükümlüdür. Öğretim işlerini herhangi bir aksamaya yer vermeden yürütür. Bunun için, ders yılı başında öğretmenlerden öğretimle ilgili yıllık bir plan alır. Bu planın uygulanıp uygulanmadığını izler ve denetler. Öğretmenlerin eğitim-öğretim ile ilgili planlarını kontrol ve tasdik eder. Derslerin birbiri ile ahenkli bir şekilde okutulmasını ve aynı ders grubu ile ilgili öğretmenlerle aynı sınıfta ders veren öğretmenler arasında işbirliği yapılmasını sağlar. Ders içi ve ders dışı çalışmalarında gördüğü noksanlar ve alınması gereken önlemler hakkında öğretmenlerle ayrı ayrı görüşür. Öğrencilerin laboratuvar, atölye, spor salonu ve kitaplıklardan yararlanmaları için öğretmenlerin aldıkları önlemleri yakından izler. Öğretim yılı başında bütün öğrencilerin sağlık kontrolünden, geçirilmesini sağlar. Gerek öğrenciler, gerek çevre ile ilgili eğitim, öğretim çalışmaları için, çalışma saatleri dışında da okuldan yararlanılması olanaklarını sağlar. Bu arada evlerde çalışabilme olanağı bulunmayan öğrenciler için okul-aile birliği, okul koruma dernekleriyle işbirliği yapar. Okulun disiplin işlerini düzenler. Diplomaları, tasdiknameleri, belgeleri, sınıf geçme ve diploma defterlerini onaylar. Okulun giderlerini gerçekleştirir. Ayniyat işlerini ilgili kanun ve yönetmeliklere göre yönetip, denetler. Memurlarla öğretmenlerden görevlerini gereği gibi yapmayanlar hakkında yasal yollara başvurur.”

Okul yöneticisi kanunlarda da belirtildiği gibi kurumu geliştirirken çevresel faktörleri de dikkate alarak bir çalışma yapmalıdır. Bu çift yönlü bir iletişimdir. Bu iletişim bir yandan kurumu geliştiren çevresel faktörleri değerlendirirken bir yandan da çevrenin gelişimine katkıda bulunmuş olur. Eğitim yöneticisi; öğretmen, iş gören, öğrenci, veli, çevre liderleri, çevredeki yerel yöneticiler, merkez örgütü ve politikacılar gibi farklı eğitim ve kültür düzeyinde bulunan, farklı beklentileri olan öğelerle ilişkiler kurmak, onların çelişkili beklentilerini bağdaştırarak demokratik yönetimi sürdürmek zorundadır (Kaya, 1991: 132).

Okul yöneticilerinin bir çok görev ve sorumluluklarından en önemlisi kuşkusuz aile iletişim boyutu olmalıdır. İyi bir aile iletişimi kuramayan okullarda eğitiminde istenen seviyede olamayacağı açıktır. Aydın (1994: 181) eğitim yöneticisi çevre liderliği rolünü üstlenen kişi olduğunu belirtmiş ve bunu sağlamada;

- 1.Çevreye kendi toplumsal yapısını anlamada yardım etme
- 2.Çevre kalkınmasının planlanmasında yardım etme
- 3.Çevre kalkınmasında okulun rolünü belirleme noktalarını dikkate almak zorunda olduğunu söylemiştir.

Ayrıca yöneticilik konumu velilerin okulla ilgili beklentilerini ve okulun bu beklentileri karşılama gücünü kavramayı gerektirir. Çevrenin velilerin beklentilerinin sürekli olarak yeniden gözden geçirilmesinde de yöneticiye sorumluluk düşmektedir.

Velilerle ilişkiler konusunda yöneticinin diğer sorumluluklarını da şu noktalarda toplayabiliriz.

- 1.Eğitim gereksiniminin belirlenmesi
- 2.Çevrenin eğitimi desteklemeye yönlendirilmesi
- 3.Okul ile çevre arasında iletişimin kurulması

Günümüzde okullarda yapılan denetimlerde okul yöneticilerini değerlendirmede kullanılan Yönetici Değerlendirme Formuna baktığımızda okul müdürlerinin çevre ile ilişkilerini içeren ayrı bir bölüm olduğunu da görürüz. Bu bölümde okul müdürünün başarısını değerlendirirken çevre ile ilişkilerinin de değerlendirilmede direk ölçüt olarak alındığını görmekteyiz. Burada okul müdürünün çevre ilişkilerindeki başarısının bir iki saatlik bir denetimle nasıl tespit edilebileceği ayrı bir soru ve sorundur.

“2001 Yılı Başında Milli Eğitim” kitabında eğitim yönetimi stratejileri içerisinde velilerin okulumuz için vazgeçilmez bir destek olduğu belirtilmekte, amacın okula güveni ve veli katılımını artırmak olduğu ifadeleri yer almaktadır. Bu amaç için yapılacaklar aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.

1.Öğrencilerin başarısında en önemli faktörlerden biri de velilerin çocuklarının eğitimine okul ile işbirliği yaparak doğrudan katılmalarıdır. Bu nedenle okul-veli işbirliği geliştirilecektir.

2.Okul ile veliler arasındaki iletişimi güçlendirmek için okulun gelişimi değerlendirilecek ve sonuçları velilere duyurulacaktır.

3.Öğrencilerin gelecekteki iş verenlerinin, eğitimcilerin, velilerin kaygıları dinlenecek ve okulun içinde bulunduğu toplumsal çevrenin ihtiyaçları göz önünde bulundurulacaktır.

4.Okulun kaynakları bire bir öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde ayrılacaktır.

2.8. Okul Yönetimi Ve Aile İletişimi

Okul ve aile işbirliği, çocuk ve gençlerin haklarını, sorumluluklarını ve ödevlerini öğrenmelerinde bunları birer davranış biçimine dönüştürmelerinde, okul başarısının artırılmasında kritik bir rol oynamaktadır. Okul yöneticileri ve öğretmenler, çocuk ve gençlerin eğitiminin yalnızca okuldaki bölümü ile ilgilenmekle yetinmemeli, aileleri okulun ve eğitim sürecinin bir parçası olarak görmelidirler. Bu bakış açısı ile aileler yalnızca başta bulunan, yılda birkaç kez çocuklarının başarı durumunu öğrenmek üzere ya da herhangi bir sorun

olduğunda okula gelen bireyler olarak değil, aynı amacı gerçekleştirmeye çalışan ortaklar olarak görülmelidir.

Aileler ise, okulu yalnızca bir kamu hizmetinin sağlandığı, çocuklarının eğitimini ve başarısını gerçekleştiren, kendilerinin dışında bir kurum olarak görmemeli, önce kendi çocuklarının eğitimine, daha sonra diğer ailelerin çocuklarının başarısını nasıl arttırabileceklerine ve son olarak ailelerinden yeterince destek ve yardım alamayan çocukların eğitimine güçleri ölçüsünde katkıda bulunmayı temel bir görev ve sorumluluk olarak görmelidirler. Gerekli eğitim olanaklarından yararlanamayan ve ekonomik yaşamda yer alamayan bir bireyin, toplumda çeşitli sorunlar yaşanmasına neden olacağı ve tüm öğrenciler kendi ailemizin üyeleri olarak görülmeli ve okullara katılım çabaları arttırılmalıdır (Pehlivan, 2000: 112-113).

Ana-baba ile iyi bir iletişim kurmak isteyen eğitim yöneticisi okul içi ve dışı formal veya informal ilişkileri iyi sezinlemesi gerekmektedir. Bunların başında öğretmenle öğrenci velilerinin ilişkilerini iyi izlemesi gelmektedir. Çünkü öğretmen gibi ana-baba da karar sürecine katılan öğelerden biridir. Okul denilen örgüt vazgeçilmez bir kurumdur. Bu bakımından, okul yöneticisi kendisiyle görüşmeyi bir sıkıntı sayan ana- baba ile de işbirliği kurmak zorundadır. Böylece, dolaylı olarak sorumlu bulunduğu halkla da ilişkisini arttırmış olacaktır.

Pehlivan' ın aktarmalarına göre Redding (1991) okul-aile işbirliğinin başarılı olması için şunların yapılmasını belirtmiştir;

1.Aileler, okulun ve eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak görülmelidir.

2.Katılım çalışmaları, okulun temel sorunları üzerinde odaklaşmalıdır.

3.Aile katılımı, ailelerin birbirleri ile etkileşimi ile başlar.

Aile katılımında öncelikler, ailelerin kendi çocuklarının eğitimine katkıları, ailelerin birbirlerine katkıları ve ailelerin birbirlerinin çocuklarının eğitimine katkıları olarak sıralanabilir (Pehlivan, 2000: 111).

Redding (1993), okul-aile işbirliğinin sağlanması ve aile katılımının artırılabilmesi için aşağıdaki çalışmaların yapılmasının yararlı olacağını belirtmiştir;

1.Okulda yapılacak toplantı ve etkinliklerin zamanı ailelerin katılımı için gerekli hazırlık ve düzenlemeleri yapabilecekleri kadar uzun bir süre önce duyurulmalıdır.

2.Ailelere, okulu istedikleri zaman ziyaret edebilmeleri, kütüphaneden yararlanmaları, öğretmen ve yöneticilerle görüşmeleri ve sınıf ziyaretleri için izin verilmelidir.

3.Okulun sahip olduğu olanak ve kaynaklar, ailelerin okul için düzenleyecekleri etkinliklerde kullanılmalıdır.

4.Okulda ailelerin düzenleyecekleri toplantılar için olanak sağlanmalıdır.

5.Çalışan ailelerin katılabilmeleri için, akşam toplantıları düzenlenmelidir.

6.Ailelerin yararlı katkıları ve çalışmaları ödüllendirilerek, teşvik edilmelidir.

7.Ailelere, çocuklarının evdeki eğitimi için neler yapabileceklerine ilişkin bilgi verilmelidir.

8.Toplantı ve etkinlikler son dakikada ertelenmemeli, iptal edilmemelidir (Pehlivan, 2000: 112).

2.8.1. Anne Babaların Okul Yönetiminden Beklentileri

Velilerin okula dayalı yönetimde yetki sahibi olmaları gereklidir. Ancak, bunu ne şekilde kullanabilecekleri tartışma konusudur. Çok fazla yetki güvenilir olmayan çok fazla güç gerektirebilir, çok az yetki ise, gerçek iletişime engel olabilir.

Velilerin okula dayalı yönetimde yer almaları öğrencilerin daha başarılı olmalarını, okula karşı daha olumlu davranışlar içerisinde girmelerini sağlar. Velilerin okulda ne olup bittiğinin farkında olmasının, öğrenci motivasyonuna olumlu etkide bulunduğu bilinmektedir. Pek çok müdür ve öğretmen, velilerin karar sürecine katılmalarını sınırlarlar. Bazı okullar, önemli formal yetkilerini veli ve diğer toplum üyelerine dağıtmazlar. Bazı okullar ise, bazı yetkilerini velilerin ve öteki toplum üyelerinin okul politikasını ilgilendiren sorunlara makul düzeyde katılmaları için kullanırlar.

Aile katılımı konusunda çalışan okul müdürlerinin öğrenci velilerinin okula bakış açısı ve beklentileri değişkenlik gösterdiğini göz ardı etmemelidirler. Bazı öğrenci velileri okuldaki insani ilişkiler boyutuna önem verilmesinden mutlu olur ve bunun öğrencisinin başarısını olumlu etkileyeceğinden emindir. Bazı öğrenci velileri ise okullardan çok fazla disiplinli olmasını istemekte, hatta teşvik ederek "eti senin kemiği benim" düşüncesini sık sık vurgulamaktadır. Bazıları da okula gitmesinin kendisi için yeterli olduğunu okulda yapılan faaliyetlerle ilgilenmediğini söylemektedir. Okul müdürleri bu farklı beklentileri iyi sezinlemeli ve tüm velilerini eğitim sürecine katmalıdır.

Ana-babanın okul yöneticisinden beklediği davranışların başında, iyi ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesi gelmektedir. Bunu öğrenciyle ilgilenmek, ana-babayı tanımak ve onlara yardımcı olmak davranışları izlemektedir. Ayrıca, öğretmenlerin okul yöneticilerinden ana-babayla meşgul olmalarını beledikleri görülmüştür. Bir örgüt çevredeki bireylere ve gruplara ne kadar bağlı olursa, bunların beklentileri örgütü o kadar etkiler. Öğrenen okulda ebeveynler okulun ortakları olarak görülürler. Bu ortak öğrenci başarısında anahtar rolü üstlenmektedir. Ebeveynler öğrenme süreci anlayışının geliştirilmesine katkıda bulunabilirler (Töremen, 2001: 125).

Gordon (1996: 287) , gençler için daha uygun bir eğitim programının hazırlanmasında etkili yollardan biri, velilerin önyak olabileceği, veli, öğretmen ve okul müdürünü de içine alan bir sorun çözme ekibi oluşturmak olduğunu belirterek müdürün bu ekipte olmasının alınan kararlarda büyük bir özgürlük alanı meydana getireceğini söylemektedir.

Toplum, okula gerekli desteği verebilmek için öğrenci ihtiyaçları konusunda bilinçlendirilmeli ve bu sorumluluğu duymalıdır. Günümüzde artık öğretmen yetiştirme politikalarında anne baba görüşüne gidilmeye başlanmıştır. Bu da bize velilerin okulda olup bitenle daha çok ilgilendiği ve okul yönetiminden bazı beklentiler içine girdiğini göstermektedir.

2.8.2. Okul Yönetiminin Anne Babalardan Beklentileri

Okul yöneticileri anne babalarda evde öğretmen rolünü oynamalarını beklemektedir. Sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerle bireyler öğrenmiş olan çocuğun evde de bu eğitim ortamını sürdürmesi ve hayata uygulaması çok önemlidir. Anne babalar çocukların eğitimin de aktif olarak rol oynamakla okul aile ilişkisinin en önemli boyutunu gerçekleştirmiş olurlar.

Okul yönetimi ve öğretmenler anne babaların okula gelerek sık sık kendilerini sormasını, eğitim öğretim faaliyetleri konusunda ihtiyaçlarını ve isteklerini dinlemesini beklerler. Bu geliş gidişlerin öğrenci üzerinde olumlu etki yaptığı bilinen bir gerçektir.

2.8.3. Okul Aile Birlikleri Ve Koruma Dernekleri

Okul aile birlikleri veli ve öğretmenler arasında işbirliği sağlamak amacı ile kurulmuş birliklerdir. Okulun müdür ve yardımcıları, öğretmenleri ve öğrenci velileri birliğin üyeleridir. Görevlerini incelediğimizde okulun amaç ve eğitim ilkeleri ile ilgili eğitim faaliyetleri hakkında ana-babaları aydınlatmak, okulun programı, eğitimle ilgili yönetmelikleri konusunda öğrenci velilerini aydınlatmak en önemli görevleri arasında olduğunu görmekteyiz.

Okul koruma dernekleri ise okulun eksikliklerini ve bir takım giderlerinin karşılanmasında yardımcı olur, öğretmen, öğrenci veli işbirliği içerisinde geziler düzenler, çeşitli toplantılar ve eğlenceler tertip eder. Bu yönleriyle eğitim gelişmesine yardımcı olur.

Taymaz (2000: 190-191), okullarda yapılan eğitimin başarılı olabilmesi ve amaçlarına ulaşabilmesi için öğrencinin ailesinin ilgi ve yardımına ihtiyacı olduğunu belirterek okulda başlayan bir çok eğitsel çalışmaların öğrencinin ailesinde ve okul dışındaki çevresinde tamamlandığına değinmektedir. Ayrıca okul yönetiminin ebeveynin katkısını sağlamak üzere öğrenci veli ve ebeveynlerinin bir araya geldiği birlik ve dernekler kurmalarına yardımcı olması gerektiğini belirtmektedir.

Türk Milli Eğitiminin Temel İlkelerini incelediğimizde (Madde 16) okul ve aile işbirliğine önem verildiği ve eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesinde katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliğini sağlamanın önemi üzerinde durulur.

2.8.4. Okul Müdürleri Ve Öğrenci Velileri Arasındaki İletişim Engelleri

Okul yönetimi ve aileler arasındaki kültürel, psikolojik ve ekonomik farklılıklar gibi bazı farklılıklar her iki tarafı da basmakalıp şekillere ve doğru olmayan varsayımlara iter. Aileler genelde okul yönetimiyle ilişkilerinde hassastırlar. Onların okula gelip okul müdürü ve öğretmenlerle görüştiklerinde eğitimin kendi başarabilecekleri bir şey olmadığını düşünürler. Bu konuda yapacakları şeylerin farkında değildirler. Buda iletişim engeli olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bir diğer engelde hayat şartlarının ağırlığı sebebiyle yoğun bir çalışma ortamının olmasıdır. Halbuki okulda yapılan aile birliği toplantıları genelde hafta sonu olur. Ama buraya katılmayı dinlenmeye tercih edemez velilerimiz.

Karşımıza çıkan diğer bir engelde okul yönetiminden kaynaklanmaktadır. Okul yönetimi ve öğretmenler ailelerle görüşmelerinde çıkar talep edebilirler. Okulu para toplanan yer olarak görmekte aile iletişiminin önündeki ciddi engellerdendir.

Aileler sadece öğrencilerinde problem yaşandığı zaman okula çağrılmışlar sonraki kurulacak okulun gelişimi ve beklentilerini öğrenme konusundaki okul yöneticilerinin velilerle iletişiminin önüne engel olarak çıkabilir.

Pehlivan'ın aktarmalarına göre Rosental ve Sawyers (1996:17), öğrenciler günün başlangıcı ile bitişi arasında iki farklı dünya olan ev ve okul arasında gidip geldiğini, birçok öğretmen toplumsal ve ailevi sorunların, okuldaki öğretim sürecini engellediğini düşündüklerini belirtmektedir. Öğrencilerin bir kısmı okula yeterince beslenmeden, sağlık sorunları, güvenlik ve sevgi gibi temel gereksinimleri karşılanmamış olarak gelmektedirler. Öğretmenlerin ailelerle ilgili yakınmalarından biri de, ailelerin okula sağladıkları desteğin yetersizliği ve okulların amacı ve yapmak istedikleriyle ilgilenmemeleridir (Pehlivan, 2000: 110).

Yine Pehlivan, (Fiders ve Lewis, 1994:171) ailelerin okul etkinliklerine katılımı ve işbirliği sürecini engelleyen başlıca faktörlerin şunlar olduğunu aktarmaktadır;

1. Anababaların kendi okul yaşantılarının olumsuzluğu: Birçok ana- babanın olumsuz okul yaşantılarına sahip olmaları, okula karşı olumsuz tutumlar geliştirmelerine yol açmaktadır.

2. Ailelerin ekonomik sorunları: çoğu zaman ailelerin okula çağrılma nedenleri, kendilerinden ekonomik katkılar istenmesidir. Ekonomik sıkıntılar ailelerin okul etkinliklerine katılımında gönülsüz davranmalarına yol açmaktadır.

3. Ailelerin okula ayırabilecekleri zamanın kısıtlı olması: Anne- babaların çalışan bireyler olmaları, mesleki sorumlulukları ve etkinliklerin genellikle çalışma saatleri içinde düzenlenmesi nedeniyle aileler okula katılım için yeterince zaman ayıramamaktadırlar.

4. Ailelerin eğitim düzeyinin düşük olması,

5. Öğretmenlerin olumsuz tutumları: Öğretmenlerin ailelerin okula katılımı için zamanlarının olmadığı ve bu tür etkinliklere yeterince ilgi duymadıkları şeklindeki algıları, okul-aile işbirliğinin en önemli engellerindendir. Oysa aileler, okula nasıl katkıda bulunabilecekleri konusunda öğretmenlerin yol göstermelerini ve kendilerini somut olarak yönlendirmelerini beklemektedirler.

6. Ev ve okul kültürünün farklılığı: Aileler ve öğretmenlerin birbirinden farklı kültürel yapıları sahip olmaları, sağlıklı okul- aile işbirliğinin önemli engellerinden biridir. Okul, ailelerin yaşama biçimi, sorunları, kültürü ve aile yapısına karşı duyarlı değilse, aileler okula kendilerin yabancı hissetmekte ve gerekli işbirliği ortamı yaratılamamaktadır (Pehlivan, 2000:111).

2.9. Çeşitli Ülkelerde Okul-Veli İlişkileri ve Bu İlişkileri Düzenleyen Kuruluşlar

Türkiye’de olduğu gibi, diğer ülkelerde de okul-veli ilişkilerini düzenleyen kuruluşlar bulunmaktadır. Özel Tevfik Fikret Lisesi’nce düzenlenen “Çeşitli Ülke Okullarında Öğrenci-Veli kuruluşları” konulu seminere sunulan bildiriler, bu alanda önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Bu kısımda; seminere sunulan bildiriler çerçevesinde, Kanada, Amerika Birleşik Devletleri, Güney Kore, Almanya, Fransa, İsveç, Hindistan, İngiltere ve İtalya’daki okul-veli ilişkileri ve okul-veli kuruluşları tanıtılmaya çalışılmıştır.

2.9.1.Kanada’da Okul-veli İlişkileri

Kanada’da öğretim sistemini düzenleme yetkisi genelde eyaletlere verilmiştir. Bu nedenle 1951 ‘de kurulan “Kanada Ev-Okul ve Anababa-Öğretmenler Federasyonu’nun temelinde, yerel dernekler bulunmaktadır. Federasyon ve derneklerin, okul-veli ve okul-aile işbirliği konusunda yerel hedefleri bulunmakla birlikte, bir çok ortak amaçlarının da olduğu görülmektedir. Bu ortak amaçlar şöyle sıralanabilir:

1. Çocuğun, ev, okul ve toplumla ilgili tüm sorunlarıyla ilgilenmek.

2. Halkın tamamının çocukla ilgilenmesini sağlayarak, ev, okul ve diğer eğitim güçleri arasında ortak bir bağ oluşturmak.
3. İyi öğretmen, iyi donanım ve boş zaman için toplumun katkısını sağlamak.
4. Anababa Eğitimi ile eve; okul gücünü anababa gücü ile destekleyerek okula, hizmet vermek.
5. Ulusal mirası sürekli kılacak yurttaşlar için, işbirliği imkanları yaratmak.
6. Okul yönetimine ve okulun temel kurallarına doğrudan müdahale etmemek.

Belirlenen bu amaçlar çerçevesinde alınan kararlar, yerel dernekler ya da federasyon tarafından, eyalet hükümetlerine ya da federal hükümete sunulur.

Kanadalı Anababa, öğrenci ve öğretmenlerin gözü, kulağı ve sesi olan, Eyalet Federasyonları ve Milli Federasyon, hükümetler üzerinde bir baskı grubu oluşturacak güce sahiptir. Bu nedenle, ilgili makamların yerel dernekleri ihmal etmesi mümkün değildir.

Sonuç olarak; Kanada'da okul-veli kuruluşları, öğretmen ve anababalara, birbirlerini anlamak, deneyimlerini paylaşmak ve yetkililere seslerini duyurmak konusunda yeterli olanağı sağlamaktadır (Baudin, 1982:1-5).

2.9.2.Amerika Birleşik Devletlerinde Okul-Veli İlişkileri

Amerika Birleşik Devletlerinde Eğitim eyalet ve yönetim organlarının sorumluluğu altındadır. Eyaletler kendi Eğitim sistemlerini düzenleme yetkisine sahiptirler. Eyaletlerde yerel Eğitim bölgeleri bulunmaktadır. Eğitim bölgelerinin büyüklüğü, tek öğretmenli bir ilkokuldan, kentsel yörelerde yüzlerce okul ve binlerce öğretmene kadar değişmektedir. Yerel Eğitim sistemlerinin, kendi bölgelerindeki okulları yönetme sorumluluğu vardır.

Bunların yanında, dini kuruluşlar ve bazı sosyal gruplarca desteklenen, özel paralı okullar da bulunmaktadır.

Amerika Birleşik Devletlerindeki tüm okullarda, okul ile aile arasındaki ilişkileri güçlendirmeye çalışan gönüllü veli ve öğretmen grubu mevcuttur. Bu konudaki en büyük grubu, öğrencileri de içine alan "Ulusal Okul-Aile Birliği" oluşturmaktadır. Birliğin belirlenen esas hedefleri şunlardır:

1. Çocukların refahlarını artırmak.
2. Ev yaşamının standartlarını yükseltmek.
3. Okul ile aile arasındaki işbirliğini geliştirmek.
4. Çocukların ve gençlerin korunmasına yönelik yasaların çıkarılmasını sağlamak.
5. Çocukların devam ettiği parasız okullardaki koşulların iyileştirilmesini sağlamak.

Amerika'da çocukların ve gençlerin toplum içindeki refahını artırmak amacıyla, aile, öğretmen, okul yöneticileri ve toplumdaki konuya ilgi duyan diğer bireyler, gönüllü olarak işbirliğine gitmektedirler. Yerel okul-aile birlikleri, ortak sorun ve çıkarları paylaşmak üzere öncelikle kendi Eğitim bölgelerindeki diğer gruplarla bir araya gelmekte, daha sonra da eyalet düzeyinde birleşmektedirler. Eyalet temsilcilerinin bir araya gelmesiyle Ulusal Okul-Aile Birliği oluşmaktadır. Bu kuruluş, okul-aile konularını içeren yayınlara da danışmanlık hizmetleri vermekte, okul ve toplumun konuya ilişkin problemlerini ele alan bir de dergi çıkarmaktadır. Ulusal Okul-Aile Birliği bazı önerilerde bulunabilir ve yol gösterebilir. Ancak tüm etkinlikler, yerel düzeydeki birliklerce planlanmakta ve uygulanmaktadır.

Bütün bu çalışmalarda gönüllülük esastır. Veliler hiçbir zaman bu çalışmalara katılmak için zorlanmaz, özendirilir. Amerikan toplumunun

yapısından kaynaklanan çok seslilik ve demokratik tartışma ortamı içinde sorunlara çözüm aranması, bu kurumlara dinamizm ve etkinlik kazandırmaktadır (Malkoç, 1982:1-2).

2.9.3. Güney Kore’de Okul-veli ilişkileri

Güney Kore’de orta öğretim düzeyinde olduğu gibi, yüksek öğretim düzeyinde de okul-veli kuruluşları vardır. İlkokullarda ise, okul-veli kuruluşlarının konumu farklıdır. “Olgunlaşma Birlikleri” adı verilen bu kuruluşlara üyelik isteğe bağlıdır. Ancak okul yöneticileri birliklerin tabii üyeleridirler. Birlikler birbirlerinden bağımsız olarak çalışmakta, yasal bir sorumlulukları de bulunmamaktadır. Birliklerin asıl amacı, öğrencilerin başarılarını artırmak için okul yönetimiyle işbirliği yapmak ve okula gerekli maddi yardımı sağlamaktır.

Güney Kore’de okul -veli kuruluşlarının etkinliklerini düzenlemek amacıyla çıkarılan ve 1969’dan bu yana yürürlükte olan bir yönetmelik bulunmaktadır. İlkokul, orta okul ve lise düzeyinde okul-veli ilişki ve faaliyetlerinin düzenleyen bu yönetmeliğe göre gönüllü velilerce kurulan birliklerin amaçları şunlardır:

1. Eğitim kalitesini artırmak.
2. Okul masraflarına katkıda bulunmak.
3. Okuldaki her türlü tesisin kurulmasına yardım etmek.
4. Okulun bakım ve onarımına yardımcı olmak.
5. Okuldaki ev ve yönetim faaliyetlerine yardımcı olmak (Palk, 1982:1-5).

2.9.4.Almanya’da Okul-Aile İlişkileri

Almanya'da Eğitim, eyalet hükümetlerinin sorumluluğu altındadır. Bu nedenle aile temsilcilikleri de eyaletler düzeyinde örgütlenmiştir. "Aile Danışma Kurulları", "Aile Ocakları" ve "Aile Komisyonları" gibi çeşitli isimler altında kurulan bu temsilcilikler, genellikle danışma işlevine sahiptirler. Ancak bazı eyaletlerde, okul eğitiminin düzenlenmesi, okul ve sınav yönetmeliklerinin hazırlanması, ders araç ve gereçlerinin temini gibi konularda, ailelere karara katılma hakkı tanınmaktadır.

Almanya'da aileler, çocuklarının Eğitimi konusunda etkili bir güce sahiptirler, Örneğin 1977-78 yıllarında Northeim–Westfalen'de veliler, bir "Yurttaşlar Hareketi" meydana getirerek Almanca ve Toplum Bilim derslerinin çerçeve yönetmeliğini değiştirecek yasayı, eyalet parlamentosunda yeniletmeyi başarmışlar ve eğitim politikası üzerinde etkili olabileceklerini göstermişlerdir.

Alman Eğitim yasalarında, öğretmen ve velilerin işbirliği yapmasını, velilere çocuğu hakkında bilgi verilmesini ve velilerin çocuğun eğitiminden sorumlu olmasını zorunlu kılan hükümler bulunmaktadır. Hatta bir eyaletin eğitim yasası, velilere, sınıflara girebilme ve sınavları izleyebilme hakkını dahi verebilmektedir.

Almanya'da anababaların, Okul Danışma Kurulları'na. katılmaları, zorunlu değildir. Kurul üyeleri her sınıf ve okulun veli toplantılarında seçilirler. Bu kurullar, eğitim-öğretim konularında okul yönetiminin kararlarına katılabilirler. Böylece, aile ile okul yönetimi arasında, ortak görev duygusuna dayalı güven verici bir ortamın yaratılması amaçlanmaktadır.

Alman Anayasası, anababaların, çocuklarının eğitimi konusundaki haklarını, devletten önce de var olan doğal bir hak olarak görmekte; devleti, bu hakkın kullanılmasına yön vermek, fakat hiçbir zaman özüne dokunmamakla yükümlü kılmaktadır.

Özetle belirtmek gerekirse, Almanya'daki yasal düzenlemeler; okulun, anababaların ve yetiştirilecek olan öğrencilerin yararları açısından, yetki ve haklar arasında uygun bir dengenin sağlanmasını amaçlamaktadır (Steck, 1982:1-5).

2.9.5.Fransa'da Okul-Veli İlişkileri

Eski dönemlerde Fransız Eğitim Sisteminde veliler çok az devreye girerler, sadece öğrencinin geleneksel mekanizmaya uygun davranmaması halinde müdahale ederlerdi. Günümüzde ise, veli-öğretmen-öğrenci üçlüsü sistemde önemli rol oynamaktadır.

Fransa'da, 1901 yılında çıkarılan bir yasaya göre kurulan "Kamu Okulları Okul-Aile Dernekleri", " Kamu Okulları Okul-Aile Konseyleri", "Okul-Aile Özerk Dernekleri" gibi bir çok okul-aile kuruluşu mevcuttur. Bu kuruluşların ortak amaçları şunlardır:

1. Mali yardım sağlayarak ve gönüllü çalışmalar yaparak, okulun kültürel ve eğitsel alanlardaki çalışmalarını desteklemek.
2. Okul yönetimi ile birlikte, Eğitim Bakanlığınca saptanmış genel yönlendirme ilkelerinin uygulanmasını görüşüp tartışmak.
3. Okul ile aile arasındaki sorunları saptamak ve bunların çözüm yollarını aramak (Porz, 1982:1-4).

2.9.6.İsveç'te Okul-Veli ilişkileri

19. yüzyılın sonlarında İsveç'te hızlı bir kentleşme süreci yaşandı. Kırsal yerleşme düzenindeki doğal ilişkilerin yerini formal ilişkiler almaya başladı. Bunun sonucunda da öğrenci velilerinin oluşturduğu yerel kuruluşlar hızla çoğaldı. Nihayet 1946 yılında "Milli Öğrenci-Veli Birliği" kuruldu. Bu birliklerin ortak amaçları şunlardır:

1. Öğrenci velileri ile öğretmenler arasında fikir birliği sağlamak.
2. Çocuklarının okul durumları ile ilgilenmeyen velilerle ilişki kurmak.
3. Eğitim-Öğretim ve çocuk psikolojisi konularındaki gelişmelerden öğrenci velilerini haberdar etmek.

Milli Öğrenci-Veli Birliği, ilk kurulduğu yıllarda, resmi niteliği olmayan gönüllülük esasına dayalı bir kuruluştur. Kuruluşundan on yıl sonra parlamentoya etki edebilecek bir güce ulaştı. Birlik, 1968 yılında adını değiştirerek "Ev ve Öğrenci Ulusal Birliği" adını aldı.

Birliğin Eğitim konusundaki görüş ve düşüncelerine, gerek merkezi ve bölgesel hükümet kuruluşları, gerekse parlamento komisyonu büyük önem vermektedir.

Birlik; yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde örgütlenmiştir. Bir yerel kuruluştaki temel ünite, bütün okullardaki her sınıf öğrenci ve velinin katıldığı "sınıf toplantıları" dır. Öğrenciler de bu toplantılara davet edilmektedir. Sınıf toplantılarının esas amacı, katılanların birbirleriyle tanışmalarının sağlanması ve ortak problemlerin tartışılmasıdır.

Yerel düzeydeki kuruluşlar ortak sorunları ele alırlar ve okulla bir bütün olarak ilgilenirler. Velilere düzenli olarak bülten gönderirler. Belediye yetkilileriyle de işbirliği içindedirler.

Tüm Eğitim sistemi başka ülkelerde Eğitim bakanlıklarınca yürütülürken; İsveç'te, diğer yönetim birimleri gibi bağımsız hükümet ajanslarından biri olan "Milli Eğitim Kurulu" nca yürütülür. Bu kurulun yaptığı bir açıklamada şöyle denilmektedir. "Bazı güçlülere karşın, okulların

bulunduğu her yerde, Ev ve Okul Ulusal Birliği ve yerel kuruluşları ailelerle iyi ilişkiler tesis etmiş ve önemli işler başarmıştır.'

Milli Eğitim Kurulunun bu açıklaması, İsveç'te otoritelerin birlik çalışmalarından memnun olduğunu göstermektedir. Hkmetin, birliğin düşüncelerine önem vermesi ve birliğe önemli mali destek sağlaması, Ev ve Okul Ulusal Birliğine verilen önemin bir göstergesidir (Bjarme, 1982:1-5).

2.9.7.Hindistan'da Okul-Veli ilişkileri

Hindistan'daki eğitim anlayışının temelinde ocuk ve aile yer almaktadır. Bu anlayışa göre, çocukların fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal yönden gelişmesinde, en önemli rolü aile oynamaktadır. Çünkü aile çocuğun doğal çevresidir ve gelişimi süresince hayatının odak noktası olmayı sürdürmektedir. Bu nedenle, iyi bir eğitim için ev ve okul bir araya gelmeli, velilerle öğretmenler işbirliği yapmalıdır.

Hindistan'da çocuklar okula kayıt olurken, veliler de çocuklarla birlikte mülakata alınmaktadır. Böylece, ocuğun sosyo-kültürel durumu ve geleceğe yönelik aile beklentileri konusunda ğretmen ve yöneticiler bilgi sahibi olmaktadırlar.

Sık ve düzenli veli toplantılarının düzenlenmesi Hindistan'daki okullarda zorunludur. Bu toplantıların amacı, velilerin, öğretmenlerin ve öğrencilerin birbirlerini tanınmasıdır. Hindistan'daki hem özel okullar, hem de devlet okulları "Okul-Aile Birliği" tipindeki örgütlere olan ihtiyaın farkındadırlar.

Bu ülkenin eğitim sisteminde, seçimle gelmiş "Yönetim Kurulları" ile okulların yönetilmesi uygulamasından beklenen, velilerin bu kurullar

vasıtasıyla eğitimi kontrol etmeleri ve çocukların eğitimini ve gelişimini yönlendirmede söz sahibi olmalarıdır. Çünkü Hindistan'daki eğitimciler, eğitime ilgiyi artırmanın ve iyi bir standarda ulaşmanın, velilerin yardımı olmaksızın mümkün olamayacağı inancındadırlar (Grosh, 1982:1-3).

2.9.8.İngiltere'de Okul-Veli ilişkileri

İngiltere'de, İkinci Dünya savaşı sonuna kadar okulla aile arasında kesin bir sınır vardı. Bu iki kurum arasındaki ilişkiler 1960'larda gelişmeye başlamıştır. Bu tarihlerde İngiliz eğitim sisteminin yeniden düzenlenmesi için kurulan komisyonların hazırladığı raporlarda, okul ile ailenin işbirliği gereğine geniş yer verilmiştir.

Bugün, okul-veli ilişkileri konusunda hiçbir yasal düzenleme olmamasına karşın "Ulusal Okul-Aile Birli Konfederasyonu" vardır. Karmaşık bir yapıya sahip olan Birleşik Krallık Eğitim sisteminde, okul-aile birlikleri her anababaya açıktır. Üyelik öğretmenlerle ve anababalarla sınırlandırılmıştır. Gönüllülük esasına göre kurulan topluma dayalı örgütlerdir. Yönetsel ye da yasal güçleri yoktur. Federasyonun, okul-aile birliği kurucuları için çıkardığı kitapçık, "Okuldaki çalışmaların okul yöneticilerinin sorumluluğunda olduğu" uyarısı ile başlamaktadır. Ayrıca "anababaların danışma ve tartışmalara katılabileceği, ancak yöneticilerle işbirliği yapmanın da en mantıklı yol olacağı" vurgulanmaktadır.

Birleşik Krallıkta, diğer bir okul-aile örgütü idare heyetleridir. Orta öğretim düzeyindeki idare heyetlerine, yerel eğitim otoriteleri, seçilmiş veli temsilcilerini atayabilirler. İdare heyetleri, bölgedeki okulları bakanlık adına yöneten yerel eğitim otoritesine, eğitim fonunun akışını, öğretmenlerin temel ihtiyaçlarını, bina, araç-gereç ve benzeri durumları rapor eder. Bu ihtiyaçları sağlayan da yerel eğitim otoritesidir.

İngiltere’de şu en söz sahibi olan özel eğitim sektöründe ise, okul-veli ilişkileri oldukça zayıf durumdadır. Çocuklarını özel okula gönderen aileler, belki de, ödedikleri bedel karşılığında en iyiyi elde ettiklerine inanmakta ve okulun işine karışmadıkları için mutlu olmaktadır (Barnet, 1982:1-8).

2.9.9.İtalya’da Okul-Veli İlişkileri

İtalya 1974 yılına kadar, velilerin okul yaşamına katılmaları önemsiz bir olay olarak düşünülmekte, veliler de durumu böyle algılamakta idiler. 1973 yılında, toplumun tüm bileşenlerinin okul yaşamına ve yönetimine katılmalarını öngören ve “Devrim Yasası” olarak da adlandırılan bir yasa çıkarılmıştır. Bu yasa, okuldaki görev, yetki ve sorumluluk alanlarına velileri de katmak istemiştir. 1974 yılından itibaren uygulanmaya başlayan yasa, okullarda veli kurullarının ve okul aile birliklerinin kurulmasını öngörmekte ve bunların ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmalarını istemektedir.

Okul ile toplumu kaynaştırmayı amaçlayan bu yasanın uygulanmasında bazı engellerle karşılaşmıştır. En önemli engel ise, okul mensuplarının ve ailelerin işbirliği yapmadaki deneyimsizlikleri olmuştur. Yasa, okul yöneticilerini ve öğrenci velilerini hazırlıksız ve bilgiden yoksun yakalamıştır. Velilerin yükümlülükten kurtulma ve okul hayatına düşük oranda katılma çabaları, bu konudaki bilinçlenmenin henüz yeterli olgunluğa ulaşmadığını göstermektedir. Yeni düzenlemelerin, okul-aile ilişkilerini zamanla daha olumlu hale getirmesi beklenmektedir (Monica, 1982:1-5).

Yukarıda özetlemeye çalıştığımız bilgiler, okul-veli ilişkileri konusuna, bütün toplumların büyük önem verdiğini ve bu önemin giderek arttığını göstermektedir. Bir çok ülkede bu ilişkilerin yasalarla düzenlemiş olması da konuya verilen önemin bir başka göstergesidir.

2.10. İlgili Araştırmalar

Araştırma konusu ile ilgili kuramsal yayınları, daha çok, Okul-Aile ilişkileri konusunda yazılan eserlerle, Eğitim Yönetimi, Eğitim Sosyolojisi ve Rehberlik alanındaki kaynaklar oluşturmaktadır.

Okul-aile ilişkilerini inceleyen ilk eserlerden birisi, Kurşuncu tarafından kaleme alınmıştır. 1947 yılında yayınlanan bu eserde, okulla ailenin aynı amaçlar doğrultusunda hareket etmesi gerektiği belirtilmekte ve her iki kurumun, birbirlerinin amaçlarını çok iyi tanımalarının zorunlu olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca, okulla ailenin hangi konularda işbirliği yapabileceği ve bu alanda okul-aile birliklerine düşen görevlerin neler olduğu üzerinde durulmaktadır (Kurşuncu, 1947:3-5).

Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanan, "Okul-Aile Birliklerinin 1946-47 Öğretim Yılı Çalışmalarına Temel Bakış" adlı yayında, özetle şu görüşlere yer verilmektedir: Eğitimde ne okul ne de aile tek başlarına amaçlarına ulaşamazlar. Bu nedenle, okul ve aile işbirliği yapmalı ve eşgüdüm içinde hareket etmelidir. Uygulamada görülen, "Veliler sadece, öğrencilerin başarısızlık istendiği, devamsızlık yaptığı veya bir suç işlediği zaman okula çağrılır" kanısı ortadan kaldırılmalı, onların da birer eğitimci oldukları kabul edilmelidir(MEB, 1948:9).

Bailard ve Strang'ın yapmış oldukları araştırma sonuçlarına göre; veliler birer eğitimcidirler. Okullaşmanın olmadığı dönemlerde, çocukların eğitiminden tamamen onlar sorumluydular. Bu sorumluluk bugün de devam etmektedir. Okul çağındaki çocukların eğitim öğretiminde velilerin rolü azalmış olmamakla birlikte, ortadan kalkmamıştır. Bu nedenle, grup toplantıları yapılarak konferanslar verilerek, basın yayın yoluyla ve başka fırsatlardan yararlanılarak onların eğitilmesi ve bilgilendirilmesi gerekmektedir (Bailard ve Strang, 1964:19).

Çevre ile ilişkilerin, Eğitim yönetiminin başta gelen görevleri arasında olduğunu belirten Aydın, okul yöneticilerinin bu konu sorumluluklarını şu noktalarda toplamaktadır.

1. Çevre kalkınması
2. Eğitim gereksiniminin belirlenmesi,
3. Öğretim programlarının yorumlanması,
4. Çevrenin eğitimi desteklemeye özendirilmesi,
5. Diğer kuruluşların rollerinin yorumlanması,
6. Çevresel değerlerin öğretim kadrosuna yorumlanması,
7. Okul ile çevre arasında iletişim kurulması (Aydın, 1988:112)

Griffiths, okul yöneticilerinin toplumla ilişkilerinin büyük önem taşıdığını belirtmekte ve şöyle devam etmektedir. "Okul yöneticileri toplumun içinde yer alırlar ve toplumla ilişkiler kurmak zorundadırlar. Bu nedenle okul ve okuldaki etkinlikler konusunda topluma bilgi vermek ve toplumun ne düşündüğünü bilmek durumundadırlar (Griffiths, 1966:302).

Özoğlu ise, anababaların, çocuklarının benlik özellikleri ile akademik başarıları ve sosyal ilişkileri konusunda bilgi almak üzere okullardaki rehberlik servislerine başvurması, rehberlik uzmanlarının da onlara istedikleri bilgileri vermesi ve onlarla işbirliği yapması gerektiğini belirtmektedir (Özoğlu, 1982:132)

Anababa ve veliler öğrencilik devrelerindeki okul hatıralarının, ekonomik, sosyal ve kültürel düzeylerinin, okula karşı olan tavırlarını

şekillendirdiğini belirten Özsoy, okul veli ilişkileri konusunda şu noktalara değinmektedir:

“Anababalar, çocukları hakkında iyi şeyler duymayı daha çok arzu ederler. Bu bakımdan -öğretmen ve yöneticilerin- onlarla görüşürken, çocukların hoş olmayan ve ya zayıf yönlerinden şikayete başlamaları doğru olmaz. Aksine, çocukların iyi yönlerini belirterek onların ilgilerini okula ve sınıfa çevirmek, böylece işbirliğini kuvvetlendirmek daha kolaydır (Özsoy, 1989:85).”

Velilerle yapılacak görüşmelerde kullanılacak teknikler üzerinde de duran Özsoy, veliyi sadece yardım, tavsiye ve akıl almaya gelen biri olarak görmemek gerektiğini ısrarla vurgulamakta ve “Bir problemin halli veya alınacak tedbirlerle ilgili olarak veli birşeyler düşünüyor ve teklif ediyorsa, önce bunlar kabul edilmelidir” demektedir. Öğretmen ve yöneticilerin kendi düşünce ve önerilerini daha sonra ortaya koyması gerektiğini belirten yazar, önceliğin velilere tanınmasının daha uygun olacağı kanısındadır.

Tan yönetici, öğretmen ve veli ilişkilerinde rehberlik programlarının yerini şöyle açıklamaktadır.

“Öğrenci günlük hayatının yalnızca sınırlı bir kısmını okulda geçirmektedir. Geriye kalan kısmında ise ailenin doğrudan etkisi altındadır. Bu sebeple, öğrenciye yapılacak yardımın devamlı ve etkili olabilmesi için, yalnız öğretmenlerin ve yöneticilerin değil, velilerin de anlayış, beraberlik ve katılımını sağlamak gerekir (Tan, 1986:62).”

Tan ayrıca, rehberlik programının, öğretmen, veli ve okul yönetimi arasında gerekli iletişimi ve bağlantıyı sağlayabileceğini, herbirinin görüş ve düşüncelerini birbirlerine daha objektif bir tutumla yorumlayıp, tarafları daha olumlu hale getirebileceğini belirtmektedir (Tan, 1969:31).

Johnson ve arkadaşları, Okul-Aile Birlikleri kanalıyla öğretmen ve velilerden oluşacak küçük grupların, demokratik bir ortam içinde şu konuları tartışmalarını önermektedir.

1. Okulun amaçları, politikası, program ve prosedürleri,
2. Çocukluk ve ergenlik döneminin özellikleri,
3. Öğrenme psikolojisi ve insanın gelişim özellikleri
4. Öğretimde ailenin, okulun ve toplumun yeri,
5. Özel hizmet servisleri (Özel eğitim, test, rehberlik ve psikolojik danışma servisleri),
6. Yetişkinler eğitimi.

Bu konuların demokratik bir ortam içinde tartışılmasının, velilere bilgi ve görüş kazandıracağı ifade edilmektedir (Johnson ve arkadaşları, 1961:89).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli:

Araştırmada kullanılan ana yöntem betimsel tarama yöntemidir. Veri toplamak için esas olarak anket tekniği kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni:

Diyarbakır il merkezindeki, ilköğretim okullarının yöneticileri bu araştırmanın evreninin oluşturmaktadırlar.

Anket uygulamalarının yapıldığı 2003-2004 eğitim öğretim yılında, Diyarbakır İl Merkezinde bulunan yedi adet eğitim bölgesinde toplam 110 adet ilköğretim okullarında 318 yönetici bulunmaktadır.

3.3. Örneklem

Araştırma evrenindeki tüm okul yöneticilerine anket uygulandı. İl merkezinde bulunan yedi eğitim bölgesindeki çeşitli sosyal, kültürel ve ekonomik yapıdaki öğrenci velilerine hitap eden okul müdürlerine gönderilen 318 adet anketten geriye 247 tanesi dönmüştür.

3.4. Veri toplama aracı ve Verilerin Değerlendirilmesi

Veri toplama aracı olarak, okul yöneticilerine uygulanmak üzere, araştırmacı tarafından özel olarak hazırlanan anket kullanılmıştır. Anketlerin geliştirilmesi aşamasında yapılan işlemler şöyle özetlenebilir: Anketlere belli bir şekil verilmeden önce, bir çok okul yöneticisinin, alt problemler konusundaki görüşleri alınmış ve okul-aile işbirliği konusunda araştırma yapan diğer araştırmacıların uyguladıkları anketler incelenmiştir.

Daha sonra, alt problemlere uygun olarak anket hazırlanmıştır. Hazırlanan bu anketlere son şekillerini vermek için, Diyarbakır, Ali Emiri ve Hürriyet İlköğretim Okullarındaki 10 yöneticiye uygulanmış ve elde edilen sonuçlar üzerinde uygulamaya katılan okul yöneticilerinin ayrı ayrı görüşleri alınmıştır. Ayrıca

anketleri inceleyen bazı öğretim elemanlarının görüş ve önerilerinden de yararlanılmıştır. Bu çalışmalardan elde edilen veriler dikkate alınarak, anketler yeniden düzenlenmiş ve uygulanmaya hazır hale getirilmiştir.

İçerik ve ifade yönünden son halini alan anketler akademisyenlere kontrol ettirilerek geçerliği uzman kanısıyla (Balcı, 1995:120) belirlenmiştir. Uzman kanısından sonra geliştirilen likert madde ölçeklerin KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değeri 0.924 olarak, Bartlett testi 3596 olarak bulunmuştur. Anketin Alfa değeri toplanmış ve 0.933 olarak bulunmuştur.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma yöntemlerinin yanında t testi ve varyans analizi gibi yöntemler kullanılmıştır. Yönetici görüşlerinin değişkenler dikkate alınarak yorumlanmasında ise, öncelikle anketteki maddelere homojenlik testi (Levene Statistic) uygulanmış; homojen maddeler, tek yönlü varyans analizi, gruplar arası anlamlı farklılığın belirlendiği durumlarda LSD testi ve ikili karşılaştırmalarda ise, bağımsız gruplar t testinden yararlanılmıştır. Homojen olmayan maddeler ise, Kruskal Wallis testi (KW) ile Mann Whitney U testi (MWU) uygulanarak yorumlanmıştır. Likert tipi anketin ortalamalarının karşılaştırılmasında daha rahat kullanılması açısından derecelendirme ölçeği beş eşit parçaya bölünerek her seçeneğe belirlenen puan aralıkları şunlardır:

Her Zaman	4.20-5.00
Sıklıkla	3.40-4.19
Bazen	2.60-3.39
Nadiren	1.80-2.59
Hiçbir Zaman	1.00-1.79

Olumlu seçenekler 5,4,3,2,1 ve olumsuz seçenekler de 1,2,3,4,5 şeklinde puanlanarak, veriler analiz edilmeye çalışılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Araştırmaya Katılanların Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde araştırma kapsamındaki ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin cinsiyeti, görevleri, kıdemleri ve eğitim bölgeleri ile ilgili dağılımlar, frekanslar ve yüzdeler tablo halinde verilmiştir.

4.2. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetlerine Göre Genel Dağılımı

Araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre genel dağılımı Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo1. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetlerine Göre Genel Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Erkek	203	82,2
Kadın	44	17,8
Toplam	247	100,0

Araştırmaya katılanların örneklem grubu 203 erkek (%82,2) ve 44 kadın (%17,8) olmak üzere toplam 247 Okul Müdürü ve müdür yardımcısından oluşmuştur.

4.3. Araştırmaya Katılanların Yaptıkları Görev Türüne Göre Genel Dağılımı

Araştırmaya katılanların yaptıkları görev türüne göre genel dağılımı Tablo 2 de verilmiştir

Tablo2 Araştırmaya Katılanların Yaptıkları Görev Türüne Göre Genel Dağılımı

Görevi	f	%
Okul Müdürü	91	36,8
Müdür Yardımcısı	156	63,2
Toplam	247	100,0

Araştırmaya katılanlardan 91'i (%36,8) okul müdürü, 156'sı (%63,2) müdür yardımcısı olduğu görülmektedir.

4.4. Araştırmaya Katılanların Yaptıkları Hizmet Sürelerine Göre Genel Dağılımı

Araştırmaya katılanların yaptıkları hizmet sürelerine göre genel dağılımı Tablo 3 de verilmiştir

Tablo 3 . Araştırmaya Katılanların Yaptıkları Hizmet Sürelerine Göre Genel Dağılımı

Hizmet Yılı	f	%
1-5 Yıl	128	51,8
6-11 Yıl	63	25,5
11 Yıl ve Üstü	56	22,7
Toplam	247	100,0

Araştırmaya katılan okul müdürü ve müdür yardımcılarında; 128'i 1-5 yıl (%51,8), 63'ü 6-11 yıl (%25,5) ve 56'sı 11 yıl ve üstü (%22,7) kıdem yılına sahip olduğu görülmektedir.

4.5. Araştırmaya Katılanların Eğitim Bölgelerine Göre Genel Dağılımı

Araştırmaya katılanların eğitim bölgelerine göre genel dağılımı Tablo 4 de verilmiştir

Tablo 4 . Araştırmaya Katılanların Eğitim Bölgelerine Göre Genel Dağılımı

Eğitim Bölgesi	f	%
1. Eğitim Bölgesi	35	14,2
2. Eğitim Bölgesi	33	13,4
3. Eğitim Bölgesi	39	15,8
4. Eğitim Bölgesi	35	14,2
5. Eğitim Bölgesi	37	15,0
6. Eğitim Bölgesi	33	13,4
7. Eğitim Bölgesi	35	14,2
Toplam	247	100,0

Araştırmaya katılan okul müdürü ve müdür yardımcılardan; 35'i 1. eğitim bölgesinde (%14,2), 33'ü 2. eğitim bölgesinde (%13,4), 39'u(3. eğitim bölgesinde (%15,8), 35'i 4. eğitim bölgesinde (%14,2), 37'si 5. eğitim bölgesinde(%15,0), 33'ü 6. eğitim bölgesinde (%13,4), 35'i 7. eğitim bölgesinde (%14,2) çalıştığı görülmektedir.

4.6. Araştırma Sonuçlarına İlişkin Genel Bulgular ve Yorumlar

Araştırma sonuçlarına ilişkin genel bulgular ve yorumlar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Araştırma Sonuçlarına İlişkin Genel Bulgular ve Yorumlar

No	Yeterlilik Alanları	\bar{X}	SS
1	Velileri, okul ve eğitim-öğretim ile ilgili kararlara ne derece katarsınız?	3,53	0,93
2	Veliler sizinle ne derece rahat konuşurlar?	4,35	0,83
3	Veliler sizinle, okul ile ilgili şikayet ve önerilerini ne derecede iletirler?	3,58	0,97
4	Velilerden neler beklediğinizi ne derecede onlara iletirsiniz?	3,98	0,89
5	Velilerin okul ve öğretmenleri sıkça ziyaret etmeleri konusunda ne derecede uygun ortam/ortamlar hazırlıyorsunuz?	4,00	1,00
6	Okul -veli ilişkilerini geliştirmek için ne derecede plan yaparsınız?	3,77	0,97
7	Gazete, TV , radyo ve diğer görsel ve işitsel araçlar aracılığıyla ne derece okulunuzu velilere tanıtıyorsunuz	2,44	1,31
8	Velilerin, çocuklarına ev ortamında nasıl yardımcı olacakları konusunda ne derecede bilinçlendirme programları yapıyorsunuz	3,30	1,10
9	Velilerin çocuklarının gereksinimlerini en iyi bir şekilde karşılamak için okul politikalarının belirlenmesinde ne derecede bir etkiye sahiptirler	2,99	1,22
10	Velilerin yeni roller üstlenmesini ne derecede sağlıyorsunuz	3,37	1,04
11	Saptadığınız politikaları veliler ne derecede desteklerler	3,53	1,08
12	Velilerin okul ve eğitim öğretim ile ilgili kararlara katılımı konusunda onları ne derecede motive edersiniz	3,72	0,94
13	Öğrenci velilerini evlerinde ne derecede ziyaret edersiniz	2,78	1,10
14	Öğrenci velilerine, bayram veya yılbaşı gibi özel günlerde kutlama dileklerinizi belirten yazılı mesajlara ne derecede yer verirsiniz	2,23	1,27
15	Okulun yakın hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz	3,52	1,05
16	Okulun uzak hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz.	3,21	1,05
17	Veli toplantılarında alınan kararları ne derecede araştırıp uygularsınız	4,00	0,86
18	Okulun fiziksel şartları(bina, araç, derslik ve laboratuvarın durumu, ısıtma sistemi...vb.) konusunda ne derece aydınlatırsınız	4,00	0,90

Tablo 5'in Devamı

19	Okulda uygulanan programların amaçları. Nitelikleri ve uygulanış biçimleri konusunda velileri ne derece aydınlatırsınız	3,72	1,00
20	Okul sisteminin işleyişini düzenleyen kurallar (İlgili yasa, yönetmelik ve genelge hükümleri, okul yönetimince alınan kararlar, okulun geleneksel kuralları..vb.) Hakkında velileri ne derece aydınlatırsınız	3,51	1,07
21	Okulun her türlü sosyal faaliyetler (Gösteriler, sergiler, yarışmalar, geziler, konferanslar, şenlikler..vb.) Hakkında velileri ne derecede haberdar edersiniz	3,66	1,06
22	Velilerle bireysel görüşme yapmaya ne derece yer verirsiniz	4,00	0,91
23	Okul ve okuldaki etkinlikler konusunda velileri aydınlatmak için okul koruma derneği ve okul aile birliği kanalıyla ne derce bilgi verirsiniz	3,60	1,15
24	Okulun etkinliklerine destek verip, katılırlar	2,81	1,17
25	Okul yönetimiyle iyi bir ilişki ve etkileşim içindedirler	3,12	1,12
26	Öğrencilerin sorunlarını öğretmen ve yöneticilerle konuşup, tartışabilirler.	3,35	1,20
27	Okulun kendilerinden neler beklediğinin bilinci ve sorumluluğu içindedirler.	2,84	1,25
28	Öğrenci başarısında rol alırlar.	2,87	1,13
29	Eğitim-öğretim ve okulla ilgili kararlara katılırlar	2,88	1,13

“Velileri, okul ve eğitim-öğretim ile ilgili kararlara ne derece katarsınız?” önermesine okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=3,53$) düzeyinde cevap vermişlerdir. Bu durum; velilerin eğitim-öğretim ile ilgili kararlarda çok fazla söz sahibi olmadıklarını düşündürmektedir.

“Veliler sizinle ne derece rahat konuşurlar?” sorusuna okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=4,35$) düzeyinde cevap vermişlerdir. Bu sonuç; öğrenci velilerinin , okul yöneticileriyle rahat iletişim kuramadıkları anlamına gelmektedir

“Veliler sizinle, okul ile ilgili şikayet ve önerilerini ne derecede iletirler?” sayıtlısına okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=3,58$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Velilerden neler beklediğinizi ne derecede onlara iletirsiniz?” cümlesine sorusuna okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=3,98$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Velilerin okul ve öğretmenleri sıkça ziyaret etmeleri konusunda ne derecede uygun ortam/ortamlar hazırlıyorsunuz?” ifadesine okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=4,00$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Okul -veli ilişkilerini geliştirmek için ne derecede plan yaparsınız?” sorusuna okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=3,77$) düzeyinde cevap vermişle

“Gazete, TV , radyo ve diğer görsel ve işitsel araçlar aracılığıyla ne derece okulunuzu velilere tanıtıyorsunuz?” sayıtlısına okul yöneticileri nadiren ($\bar{x}=2,44$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Velilerin, çocuklarına ev ortamında nasıl yardımcı olacakları konusunda ne derecede bilinçlendirme programları yapıyorsunuz?” cümlesine okul yöneticileri bazen ($\bar{x}=3,30$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Velilerin çocuklarının gereksinimlerini en iyi bir şekilde karşılamak için okul politikalarının belirlenmesinde ne derecede bir etkiye sahiptirler?” ifadesine okul yöneticileri bazen ($\bar{x}=2,99$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Velilerin yeni roller üstlenmesini ne derecede sağlarsınız?” sorusuna okul yöneticileri bazen ($\bar{x}=3,37$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Saptadığınız politikaları veliler ne derecede desteklerler?” sorusuna okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=3,53$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Velilerin okul ve eğitim öğretim ile ilgili kararlara katılımı konusunda onları ne derecede motive edersiniz?” ifadesine okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=3,72$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Öğrenci velilerini evlerinde ne derecede ziyaret edersiniz?” sorusuna okul yöneticileri nadiren ($\bar{x}=2,78$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Öğrenci velilerine, bayram veya yılbaşı gibi özel günlerde kutlama dileklerinizi belirten yazılı mesajlara ne derecede yer verirsiniz?” önermesine okul yöneticileri nadiren ($\bar{x}=2,23$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Okulun yakın hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz?” sayıtlısına okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=3,52$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Okulun uzak hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz?” ifadesine okul yöneticileri bazen ($\bar{x}=3,21$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Veli toplantılarında alınan kararları ne derecede araştırıp uygularsınız?” sorusuna okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=4,00$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Okulun fiziksel şartları(bina, araç, derslik ve laboratuvarın durumu, ısıtma sistemi...vb.) konusunda ne derece aydınlatırsınız?” sorusuna okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=4,00$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Okulda uygulanan programların amaçları. Nitelikleri ve uygulanış biçimleri konusunda velileri ne derece aydınlatırsınız?” önermesine okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=3,72$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Okul sisteminin işleyişini düzenleyen kurallar (İlgili yasa, yönetmelik ve genelge hükümleri, okul yönetimince alınan kararlar, okulun geleneksel kuralları..vb.) hakkında velileri ne derece aydınlatırsınız?” önermesine okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=3,51$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Okulun her türlü sosyal faaliyetler (Gösteriler, sergiler, yarışmalar, geziler, konferanslar, şenlikler..vb.) hakkında velileri ne derecede haberdar edersiniz?” ifadesine okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=3,66$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Velilerle bireysel görüşme yapmaya ne derece yer verirsiniz?” sorusuna okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=4,00$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Okul ve okuldaki etkinlikler konusunda velileri aydınlatmak için okul koruma derneği ve okul aile birliği kanalıyla ne derce bilgi verirsiniz?” cümlesine okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=3,60$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Veliler, okulun etkinliklerine destek verip, katılırlar.” önermesine okul yöneticileri nadiren ($\bar{x}=2,81$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Veliler, okul yönetimiyle iyi bir ilişki ve etkileşim içindedirler.” sorusuna okul yöneticileri bazen ($\bar{x}=3,12$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Veliler, öğrencilerin sorunlarını öğretmen ve yöneticilerle konuşup, tartışabilirler.” sorusuna okul yöneticileri sıklıkla ($\bar{x}=3,35$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Veliler, okulun kendilerinden neler beklediğinin bilinci ve sorumluluğu içindedirler ” ifadesine okul yöneticileri bazen ($\bar{x}=2,84$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Veliler, öğrenci başarısında rol alırlar. ” önermesine okul yöneticileri bazen ($\bar{x}=2,87$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

“Veliler, eğitim-öğretim ve okulla ilgili kararlara katılırlar” önermesine okul yöneticileri bazen ($\bar{x}=2,88$) düzeyinde cevap vermişlerdir.

4.7. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Genel Dağılımı

Araştırmaya katılanların görüşlerinin cinsiyetlerine göre genel dağılımı Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Genel Dağılımı

No	Cinsiyet	\bar{X}	S	t	p	Levene Testi	
						F	p
1	Erkek (N=203)	3,53	0,94	0,207	0,836	0,531	0,467
	Bayan (N=44)	3,50	0,85				
2	Erkek (N=203)	4,37	0,84	1,064	0,288	0,147	0,702
	Bayan (N=44)	4,23	0,80				
3	Erkek (N=203)	3,50	0,98	-2,377	0,018*	2,512	0,114
	Bayan (N=44)	3,89	0,87				
4	Erkek (N=203)	3,99	0,89	0,020	0,984	0,119	0,730
	Bayan (N=44)	3,98	0,88				
5	Erkek (N=203)	4,06	0,98	2,324	0,021*	1,672	0,197
	Bayan (N=44)	3,68	1,05				
6	Erkek (N=203)	3,79	0,95	0,837	0,403	0,840	0,360
	Bayan (N=44)	3,66	1,01				
7	Erkek (N=203)	2,40	1,31	-0,959	0,338	0,031	0,861
	Bayan (N=44)	2,61	1,35				
8	Erkek (N=203)	3,32	1,11	0,756	0,450	0,719	0,397
	Bayan (N=44)	3,18	1,06				
9	Erkek (N=203)	2,96	1,20	-1,003	0,317	1,662	0,199
	Bayan (N=44)	3,16	1,31				
10	Erkek (N=203)	3,35	1,04	-0,444	0,657	0,199	0,656
	Bayan (N=44)	3,43	1,07				
11	Erkek (N=203)	3,57	1,06	1,125	0,262	1,629	0,203
	Bayan (N=44)	3,36	1,20				
12	Erkek (N=203)	3,70	0,94	-0,435	0,664	0,079	0,779
	Bayan (N=44)	3,77	0,96				
13	Erkek (N=203)	2,74	1,11	-1,152	0,251	0,943	0,332
	Bayan (N=44)	2,95	1,08				
14	Erkek (N=203)	2,25	1,29	0,541	0,589	2,220	0,138
	Bayan (N=44)	2,14	1,19				
15	Erkek (N=203)	3,53	1,03	0,155	0,877	1,242	0,266
	Bayan (N=44)	3,50	1,15				
16	Erkek (N=203)	3,18	1,03	-1,064	0,289	3,200	0,075
	Bayan (N=44)	3,36	1,16				

Tablo 6'nın Devamı

17	Erkek (N=203)	3,99	0,81	1,010	0,313	7,755	0,006*
	Bayan (N=44)	3,84	1,06				
18	Erkek (N=203)	4,05	0,84	1,882	0,061	8,774	0,003*
	Bayan (N=44)	3,77	1,14				
19	Erkek (N=203)	3,74	0,98	0,919	0,359	2,241	0,136
	Bayan (N=44)	3,59	1,11				
20	Erkek (N=203)	3,48	1,09	-0,860	0,391	0,726	0,395
	Bayan (N=44)	3,64	1,01				
21	Erkek (N=203)	3,66	1,05	0,135	0,893	0,507	0,477
	Bayan (N=44)	3,64	1,12				
22	Erkek (N=203)	4,02	0,87	0,764	0,445	4,129	0,043*
	Bayan (N=44)	3,91	1,07				
23	Erkek (N=203)	3,62	1,13	0,513	0,608	1,632	0,203
	Bayan (N=44)	3,52	1,25				
24	Erkek (N=203)	2,76	1,14	-1,479	0,140	0,785	0,376
	Bayan (N=44)	3,05	1,29				
25	Erkek (N=203)	3,10	1,13	-0,693	0,489	0,064	0,800
	Bayan (N=44)	3,23	1,08				
26	Erkek (N=203)	3,34	1,21	-0,370	0,712	0,000	0,990
	Bayan (N=44)	3,41	1,19				
27	Erkek (N=203)	2,80	1,14	-1,187	0,236	0,018	0,894
	Bayan (N=44)	3,23	1,03				
28	Erkek (N=203)	2,78	1,24	-2,308	0,022*	1,117	0,292
	Bayan (N=44)	3,23	1,03				
29	Erkek (N=203)	2,84	1,13	-1,208	0,228	0,516	0,473
	Bayan (N=44)	3,07	1,11				

*P<.05

“Velileri, okul ve eğitim-öğretim ile ilgili kararlara ne derece katarsınız?” önermesi, hem erkek ($\bar{x} = 3,53$), hem de bayan ($\bar{x} = 3,50$) okul yöneticileri

tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Veliler sizinle ne derece rahat konuşurlar” sayıtlısına, hem erkek ($\bar{x}=4,37$), hem de bayan ($\bar{x}=4,23$) okul yöneticileri tarafından her zaman düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Veliler sizinle, okul ile ilgili şikayet ve önerilerini ne derecede iletirler” sorusuna, hem erkek ($\bar{x}=3,50$), hem de bayan ($\bar{x}=3,89$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

“Velilerden neler beklediğinizi ne derecede onlara iletirsiniz” cümlesine, hem erkek ($\bar{x}=3,99$), hem de bayan ($\bar{x}=3,98$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Velilerin okul ve öğretmenleri sıkça ziyaret etmeleri konusunda ne derecede uygun ortam/ortamlar hazırlıyorsunuz” önermesi, hem erkek ($\bar{x}=4,06$), hem de bayan ($\bar{x}=3,68$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

“Okul -veli ilişkilerini geliştirmek için ne derecede plan yaparsınız” önermesi, hem erkek hem erkek ($\bar{x}=3,79$), hem de bayan ($\bar{x}=3,66$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Gazete, TV , radyo ve diğer görsel ve işitsel araçlar aracılığıyla ne derece okulunuzu velilere tanıtıyorsunuz” sorusuna, hem erkek ($\bar{x}=2,40$), hem de

bayan ($\bar{x}=2,61$) okul yöneticileri tarafından nadiren düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Velilerin, çocuklarına ev ortamında nasıl yardımcı olacakları konusunda ne derecede bilinçlendirme programları yapıyorsunuz” sorusu, hem erkek ($\bar{x}=3,32$), hem de bayan ($\bar{x}=3,18$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Velilerin çocuklarının gereksinimlerini en iyi bir şekilde karşılamak için okul politikalarının belirlenmesinde ne derecede bir etkiye sahiptirler” önermesi, hem erkek ($\bar{x}=2,96$), hem de bayan ($\bar{x}=3,16$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Velilerin yeni roller üstlenmesini ne derecede sağlarsınız” sorusu, hem erkek ($\bar{x}=3,35$), hem de bayan ($\bar{x}=3,43$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Saptadığınız politikaları veliler ne derecede desteklerler” önermesi, hem erkek ($\bar{x}=3,57$), hem de bayan ($\bar{x}=3,36$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Velilerin okul ve eğitim öğretim ile ilgili kararlara katılımı konusunda onları ne derecede motive edersiniz” sayıtlısı, hem erkek ($\bar{x}=3,70$), hem de bayan ($\bar{x}=3,77$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Öğrenci velilerini evlerinde ne derecede ziyaret edersiniz” cümlesi, hem erkek ($\bar{x} = 2,74$), hem de bayan ($\bar{x} = 2,95$) okul yöneticileri tarafından nadiren düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir

“Öğrenci velilerine, bayram veya yılbaşı gibi özel günlerde kutlama dileklerinizi belirten yazılı mesajlara ne derecede yer verirsiniz” önermesi, hem erkek ($\bar{x} = 2,25$), hem de bayan ($\bar{x} = 2,14$) okul yöneticileri tarafından nadiren düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Okulun yakın hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz” sorusu, hem erkek ($\bar{x} = 3,53$), hem de bayan ($\bar{x} = 3,50$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Okulun uzak hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz.” önermesi, hem erkek ($\bar{x} = 3,18$), hem de bayan ($\bar{x} = 3,36$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Veli toplantılarında alınan kararları ne derecede araştırıp uygularsınız” sayıtlısı, hem erkek ($\bar{x} = 3,99$), hem de bayan ($\bar{x} = 3,84$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Okulun fiziksel şartları(bina, araç, derslik ve laboratuvarın durumu, ısıtma sistemi...vb.) konusunda ne derece aydınlatırsınız” cümlesi, hem erkek ($\bar{x} = 4,05$), hem de bayan ($\bar{x} = 3,77$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Okulda uygulanan programların amaçları. Nitelikleri ve uygulanış biçimleri konusunda velileri ne derece aydınlatırsınız” önermesi, hem erkek ($\bar{x} = 3,74$), hem de bayan ($\bar{x} = 3,59$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Okul sisteminin işleyişini düzenleyen kurallar (İlgili yasa, yönetmelik ve genelge hükümleri, okul yönetimince alınan kararlar, okulun geleneksel kuralları..vb.) hakkında velileri ne derece aydınlatırsınız” sorusu, hem erkek ($\bar{x} = 3,48$), hem de bayan ($\bar{x} = 3,64$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Okulun her türlü sosyal faaliyetler (Gösteriler, sergiler, yarışmalar, geziler, konferanslar, şenlikler..vb.) hakkında velileri ne derecede haberdar edersiniz” ifadesi, hem erkek ($\bar{x} = 3,66$), hem de bayan ($\bar{x} = 3,64$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Velilerle bireysel görüşme yapmaya ne derece yer verirsiniz” önermesi, hem erkek ($\bar{x} = 4,02$), hem de bayan ($\bar{x} = 3,91$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Okul ve okuldaki etkinlikler konusunda velileri aydınlatmak için okul koruma derneği ve okul aile birliği kanalıyla ne derce bilgi verirsiniz” görüşü, hem erkek ($\bar{x} = 3,62$), hem de bayan ($\bar{x} = 3,52$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Veliler, okulun etkinliklerine destek verip, katılırlar” sorusu, hem ($\bar{x} = 2,76$), hem de bayan ($\bar{x} = 3,05$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde

cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Veliler,okul yönetimiyle iyi bir ilişki ve etkileşim içindedirler” cümlesi, hem erkek ($\bar{x} =3,10$), hem de bayan ($\bar{x}=3,23$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Veliler,öğrencilerin sorunlarını öğretmen ve yöneticilerle konuşup, tartışabilirler. ” ifadesi, hem erkek ($\bar{x} =3,34$), hem de bayan ($\bar{x}=3,41$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Veliler,okulun kendilerinden neler beklediğinin bilinci ve sorumluluğu içindedirler. ” sorusu, hem erkek ($\bar{x} =2,80$), hem de bayan ($\bar{x}=3,23$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

“Veliler,öğrenci başarısında rol alırlar. ” önermesi, hem erkek ($\bar{x} =2,78$), hem de bayan ($\bar{x}=3,23$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

“Veliler, eğitim-öğretim ve okulla ilgili kararlara katılırlar” sorusu, hem erkek ($\bar{x} =2,84$), hem de bayan ($\bar{x}=3,07$) okul yöneticileri tarafından sıklıkla düzeyinde cevap bulmuştur. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir.

4.7.1. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımında, Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılanların görüşlerinin cinsiyetlerine göre dağılımında, parametrik olmayan maddelere ilişkin bulguları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımında, Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Bulgular

No	Mann Whitney U Test		Fark olan Gruplar
	MWU Değeri	P	
17	4263,00	0,605	-
18	3969,00	0,215	-
22	4319,50	0,718	-

P<.05

Levene testi sonuçlarına göre Homojen olmayan 17, 18 ve 22. maddelerde yapılan Mann Whitney U testi sonucunda anlamlı farklılık bulunmamıştır.

4.8. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Görev Türüne Göre Dağılımı

Araştırmaya katılanların görüşlerinin yaptıkları görev türüne göre dağılımı Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Görev Türüne Göre Dağılımı

No	Görev türü	\bar{X}	S	t	p	Levene Testi	
						F	P
1	Müdür (N=91)	3,57	0,97	0,583	0,560	0,222	0,638
	Md. Yrd. (N=156)	3,50	0,91				
2	Müdür (N=91)	4,51	0,74	2,291	0,023*	2,478	0,117
	Md. Yrd. (N=156)	4,26	0,87				
3	Müdür (N=91)	3,54	0,95	-0,451	0,652	0,105	0,746
	Md. Yrd. (N=156)	3,60	0,98				
4	Müdür (N=91)	3,98	0,80	-0,023	0,981	2,070	0,151
	Md. Yrd. (N=156)	3,98	0,93				
5	Müdür (N=91)	3,97	0,91	-0,347	0,729	2,072	0,151
	Md. Yrd. (N=156)	4,01	1,05				
6	Müdür (N=91)	3,80	1,01	0,410	0,682	0,007	0,933
	Md. Yrd. (N=156)	3,75	0,93				
7	Müdür (N=91)	2,48	1,40	0,385	0,701	2,463	0,118
	Md. Yrd. (N=156)	2,42	1,26				
8	Müdür (N=91)	3,41	0,98	1,213	0,226	2,821	0,094
	Md. Yrd. (N=156)	3,23	1,16				
9	Müdür (N=91)	3,07	1,24	0,728	0,467	0,155	0,694
	Md. Yrd. (N=156)	2,95	1,21				
10	Müdür (N=91)	3,40	1,11	0,312	0,755	1,513	0,220
	Md. Yrd. (N=156)	3,35	1,00				
11	Müdür (N=91)	3,48	1,11	-0,518	0,605	0,392	0,532
	Md. Yrd. (N=156)	3,56	1,07				
12	Müdür (N=91)	3,73	0,92	0,110	0,912	0,253	0,616
	Md. Yrd. (N=156)	3,71	0,96				
13	Müdür (N=91)	2,87	1,02	0,946	0,345	2,510	0,114
	Md. Yrd. (N=156)	2,73	1,14				
14	Müdür (N=91)	2,20	1,24	-0,310	0,757	0,435	0,510
	Md. Yrd. (N=156)	2,25	1,30				
15	Müdür (N=91)	3,62	1,10	1,064	0,288	0,432	0,511
	Md. Yrd. (N=156)	3,47	1,02				
16	Müdür (N=91)	3,34	1,08	1,486	0,138	1,201	0,274
	Md. Yrd. (N=156)	3,13	1,04				
17	Müdür (N=91)	4,01	0,81	0,718	0,473	0,636	0,426
	Md. Yrd. (N=156)	3,93	0,89				
18	Müdür (N=91)	4,13	0,83	1,704	0,090	0,410	0,523
	Md. Yrd. (N=156)	3,93	0,94				

Tablo 8'in Devamı

19	Müdür (N=91)	3,71	0,97	-0,028	0,978	1,076	0,301
	Md. Yrd. (N=156)	3,72	1,02				
20	Müdür (N=91)	3,55	1,12	0,439	0,661	0,255	0,614
	Md. Yrd. (N=156)	3,49	1,05				
21	Müdür (N=91)	3,65	1,03	-0,085	0,932	0,314	0,576
	Md. Yrd. (N=156)	3,66	1,08				
22	Müdür (N=91)	3,99	0,88	-0,198	0,843	7,977	0,161
	Md. Yrd. (N=156)	4,01	0,93				
23	Müdür (N=91)	3,52	1,29	-0,908	0,365	9,401	0,002
	Md. Yrd. (N=156)	3,65	1,05				
24	Müdür (N=91)	2,87	1,19	0,599	0,550	0,065	0,799
	Md. Yrd. (N=156)	2,78	1,16				
25	Müdür (N=91)	3,14	1,10	0,230	0,818	0,001	0,979
	Md. Yrd. (N=156)	3,11	1,13				
26	Müdür (N=91)	3,38	1,17	0,363	0,717	0,769	0,381
	Md. Yrd. (N=156)	3,33	1,22				
27	Müdür (N=91)	2,84	1,23	-0,066	0,947	0,077	0,782
	Md. Yrd. (N=156)	2,85	1,27				
28	Müdür (N=91)	2,95	1,19	0,750	0,454	0,745	0,389
	Md. Yrd. (N=156)	2,83	1,09				
29	Müdür (N=91)	3,00	1,16	1,254	0,211	0,667	0,415
	Md. Yrd. (N=156)	2,81	1,10				

*P<.05

“Velileri, okul ve eğitim-öğretim ile ilgili kararlara ne derece katarsınız?” önermesine okul müdürleri ($\bar{x}= 3,57$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 3,50$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Veliler sizinle ne derece rahat konuşurlar” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x}= 4,51$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 4,26$) her zaman düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

“Veliler sizinle, okul ile ilgili şikayet ve önerilerini ne derecede iletirler” ifadesine okul müdürleri ($\bar{x}= 3,54$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 3,60$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Velilerden neler beklediğinizi ne derecede onlara iletirsiniz” cümlesine okul müdürleri ($\bar{x}= 3,98$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 3,98$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Velilerin okul ve öğretmenleri sıkça ziyaret etmeleri konusunda ne derecede uygun ortam/ortamlar hazırlıyorsunuz” önermesine okul müdürleri ($\bar{x}= 3,97$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 4,01$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Okul -veli ilişkilerini geliştirmek için ne derecede plan yaparsınız” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x}= 3,80$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 3,75$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Gazete, TV , radyo ve diğer görsel ve işitsel araçlar aracılığıyla ne derece okulunuzu velilere tanıtıyorsunuz” sayılına okul müdürleri ($\bar{x}= 2,48$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 2,47$) nadiren düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Velilerin, çocuklarına ev ortamında nasıl yardımcı olacakları konusunda ne derecede bilinçlendirme programları yapıyorsunuz” önermesine okul müdürleri ($\bar{x}= 3,41$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 3,43$) sıklıkla düzeyinde görüş

bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Velilerin çocuklarının gereksinimlerini en iyi bir şekilde karşılamak için okul politikalarının belirlenmesinde ne derecede bir etkiye sahiptirler” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x} = 3,07$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x} = 2,95$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Velilerin yeni roller üstlenmesini ne derecede sağlarsınız” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x} = 3,40$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x} = 3,35$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Saptadığınız politikaları veliler ne derecede desteklerler” önermesine okul müdürleri ($\bar{x} = 3,48$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x} = 3,56$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Velilerin okul ve eğitim öğretim ile ilgili kararlara katılımı konusunda onları ne derecede motive edersiniz” ifadesine okul müdürleri ($\bar{x} = 3,73$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x} = 3,71$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Öğrenci velilerini evlerinde ne derecede ziyaret edersiniz” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x} = 2,87$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x} = 2,73$) bazen düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Öğrenci velilerine, bayram veya yılbaşı gibi özel günlerde kutlama dileklerinizi belirten yazılı mesajlara ne derecede yer verirsiniz” önermesine

okul müdürleri ($\bar{x} = 2,20$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x} = 2,25$) nadiren düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Okulun yakın hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x} = 3,62$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x} = 3,47$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Okulun uzak hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz.” ifadesine okul müdürleri ($\bar{x} = 3,34$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x} = 3,13$) bazen düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Veli toplantılarında alınan kararları ne derecede araştırıp uygularsınız” önermesine okul müdürleri ($\bar{x} = 4,01$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x} = 3,93$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Okulun fiziksel şartları(bina, araç, derslik ve laboratuvarın durumu, ısıtma sistemi...vb.) konusunda ne derece aydınlatırsınız” önermesine okul müdürleri ($\bar{x} = 4,13$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x} = 3,93$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Okulda uygulanan programların amaçları. Nitelikleri ve uygulama biçimleri konusunda velileri ne derece aydınlatırsınız” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x} = 3,71$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x} = 3,72$) sıklıkla düzeyinde görüş

bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Okul sisteminin işleyişini düzenleyen kurallar (İlgili yasa, yönetmelik ve genelge hükümleri, okul yönetimince alınan kararlar, okulun geleneksel kuralları..vb.) hakkında velileri ne derece aydınlatırsınız” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x}= 3,49$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 3,55$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Okulun her türlü sosyal faaliyetler (Gösteriler, sergiler, yarışmalar, geziler, konferanslar, şenlikler..vb.) hakkında velileri ne derecede haberdar edersiniz” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x}= 3,65$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 3,66$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Velilerle bireysel görüşme yapmaya ne derece yer verirsiniz” önermesine okul müdürleri ($\bar{x}= 3,99$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 4,01$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Okul ve okuldaki etkinlikler konusunda velileri aydınlatmak için okul koruma derneği ve okul aile birliği kanalıyla ne derce bilgi verirsiniz” sayılına okul müdürleri ($\bar{x}= 3,52$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 3,65$) sıklıkla düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Veliler,okulun etkinliklerine destek verip, katılırlar” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x}= 2,87$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 2,78$) bazen düzeyinde görüş

bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Veliler, okul yönetimiyle iyi bir ilişki ve etkileşim içindedirler” önermesine okul müdürleri ($\bar{x}= 3,14$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 3,11$) bazen düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Veliler, öğrencilerin sorunlarını öğretmen ve yöneticilerle konuşup, tartışabilirler. ” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x}= 3,38$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 3,33$) bazen düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Veliler, okulun kendilerinden neler beklediğinin bilinci ve sorumluluğu içindedirler. ” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x}= 2,84$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 2,85$) bazen düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Veliler, öğrenci başarısında rol alırlar. ” sorusuna okul müdürleri ($\bar{x}= 2,95$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 2,83$) bazen düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

“Veliler, eğitim-öğretim ve okulla ilgili kararlara katılırlar” önermesine okul müdürleri ($\bar{x}= 3,00$) ve müdür yardımcıları ($\bar{x}= 2,81$) bazen düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yapılan t testi analizinden hareketle katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı söylenebilir.

4.8.1. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Görev Türüne Göre Dağılımında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılanların görüşlerinin yaptıkları görev türüne göre dağılımında parametrik olmayan maddelere ilişkin bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Görev Türüne Göre Dağılımında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Bulgular

No	Mean Whitney U Test		Fark olan Gruplar
	MWU Değeri	p	
23	6897,00	0,699	-

*P<.05

Levene testi sonuçlarına göre Homojen olmayan 23. maddede yapılan Mean Whitney U testi sonucunda anlamlı farklılık bulunmamıştır.

4.9. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Hizmet Süresine Göre Dağılımı

Araştırmaya katılanların görüşlerinin yaptıkları hizmet süresine göre dağılımı Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Hizmet Süresine Göre Dağılımı

*P<.05

M. No	1-5 yıl (N=128) (a)		6-10 yıl (N=63) (b)		11 yıl ve üstü (N=56) (c)		Varyans		Homojenlik Testi		Fark grup
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	F	p	Levene	p	
1	3,47	0,89	3,62	0,92	3,56	1,03	0,584	0,559	0,533	0,588	
2	4,28	0,86	4,41	0,73	4,42	0,87	0,865	0,422	0,749	0,474	
3	3,48	0,98	3,51	0,91	3,86	0,96	3,147	0,045*	0,621	0,538	a-c, b-c
4	3,90	0,90	4,20	0,82	3,93	0,89	2,445	0,089	0,048	0,953	
5	3,95	1,03	4,00	1,02	4,09	0,92	0,361	0,697	0,287	0,751	
6	3,65	0,87	3,95	1,05	3,84	1,02	2,322	0,100	0,612	0,543	
7	2,13	1,26	2,79	1,35	2,75	1,25	7,737	0,001*	0,667	0,514	a-b, a-c
8	3,14	1,13	3,44	1,01	3,48	1,08	2,691	0,070	0,181	0,834	
9	2,81	1,16	3,13	1,24	3,25	1,28	3,076	0,048*	0,366	0,694	a-c
10	3,20	0,98	3,62	1,05	3,48	1,11	4,013	0,019*	1,753	0,175	a-b
11	3,38	1,10	3,59	0,99	3,80	1,10	3,098	0,047*	0,576	0,563	a-c
12	3,66	0,89	3,78	0,94	3,77	1,06	0,413	0,662	0,916	0,401	
13	2,64	1,06	2,89	1,22	2,98	1,02	2,302	0,102	2,485	0,085	
14	2,02	1,25	2,44	1,32	2,48	1,22	3,885	0,022*	0,619	0,539	a-b, a-c
15	3,34	1,03	3,73	1,05	3,67	1,04	3,941	0,021*	0,200	0,818	a-b, a-c
16	2,98	1,03	3,41	1,07	3,50	0,99	6,501	0,002*	1,043	0,354	a-b, a-c
17	3,84	0,77	4,08	0,81	4,09	1,07	2,442	0,089	3,120	0,046*	
18	3,84	0,90	4,14	0,93	4,21	0,82	4,388	0,013*	0,120	0,887	a-b, a-c
19	3,53	0,98	3,86	1,10	3,98	0,84	4,946	0,008*	3,420	0,034	a-b, a-c
20	3,38	1,01	3,68	1,01	3,61	1,25	1,955	0,144	2,467	0,087*	
21	3,53	1,08	3,73	0,92	3,84	1,14	1,786	0,170	1,952	0,144	
22	3,95	0,84	4,05	1,02	4,09	0,92	0,585	0,558	1,384	0,252	
23	3,46	1,10	3,63	1,10	3,89	1,26	2,841	0,060	0,541	0,583	
24	2,55	1,10	2,95	1,16	3,25	1,19	8,124	0,000*	0,486	0,615	a-b, a-c
25	2,88	1,05	3,22	1,10	3,55	1,15	7,789	0,001*	1,250	0,288	a-b, a-c
26	3,16	1,20	3,22	1,16	3,93	1,09	9,046	0,000*	0,044	0,957	a-b, b-c
27	2,63	1,15	2,97	1,36	3,18	1,28	4,225	0,016*	1,916	0,149	a-c
28	2,70	1,09	2,97	1,15	3,16	1,14	3,569	0,030*	0,152	0,859	a-c
29	2,70	1,11	3,02	1,09	3,16	1,16	4,020	0,019*	0,378	0,685	a-c

“Velileri, okul ve eğitim-öğretim ile ilgili kararlara ne derece katarsınız?”

görüşüne kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri (\bar{x} = 3,47), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri (\bar{x} = 3,62) ve 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri

(\bar{x} = 3,56) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veliler sizinle ne derece rahat konuşurlar” sorusuna kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri (\bar{x} = 4,28), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri (\bar{x} = 4,41), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri (\bar{x} = 4,42) her zaman düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veliler, okul ile ilgili şikayet ve önerilerini ne derecede iletirler” önermesine kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri (\bar{x} = 3,48), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri (\bar{x} = 3,51), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri (\bar{x} = 3,86) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Görüldüğü gibi 11 yıl ve üstü hizmet süresine sahip olan yöneticiler, diğer yöneticilerden daha çok kendilerine öğrenci velilerinin şikayet ve isteklerini iletibildiklerini belirtmektedirler.

“Velilerden neler beklediğinizi ne derecede onlara iletirsiniz” görüşüne kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri (\bar{x} = 3,90), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri (\bar{x} = 4,18), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri (\bar{x} = 3,93) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Velilerin okul ve öğretmenleri sıkça ziyaret etmeleri konusunda ne derecede uygun ortam/ortamlar hazırlıyorsunuz” sorusuna kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri (\bar{x} = 3,95), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri (\bar{x} = 4,00), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri (\bar{x} = 4,09) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Okul -veli ilişkilerini geliştirmek için ne derecede plan yaparsınız” ifadesine kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,65$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,95$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,84$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Gazete, TV , radyo ve diğer görsel ve işitsel araçlar aracılığıyla ne derece okulunuzu velilere tanıtıyorsunuz” görüşüne kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,13$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,79$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,75$) nadiren düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, hizmet yılı 1-5 yıl ve 6-10 yıl olan okul yöneticileriyle, hizmet yılı 1-5 yıl ve 11 yıl ve üstü olan okul yöneticileri arasında olduğu görülmüştür. Bu durumda, hizmet yılı az olan okul yöneticilerinin daha kıdemli yöneticilere göre ailelerle iletişim kurmada Gazete, TV , radyo ve diğer görsel ve işitsel araçları daha az kullandığı ortaya çıkmaktadır.

“Velilerin, çocuklarına ev ortamında nasıl yardımcı olacakları konusunda ne derecede bilinçlendirme programları yapıyorsunuz” sorusuna kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,14$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,13$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,34$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veliler, çocuklarının gereksinimlerini en iyi bir şekilde karşılamak için okul politikalarının belirlenmesinde ne derecede bir etkiye sahiptirler” görüşüne kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,81$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,13$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,25$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Bu farklılığın, 1-5 ve 11 yıl ve üstü hizmet yılına sahip okul yöneticileri arasında

olduğu görülmüştür. Bu durum bize, hizmet yılı 11 yıl ve üstü olan yöneticilerin, velilerin çocuklarının gereksinimlerini en iyi bir şekilde karşılamak için okul politikalarının belirlenmesinde etkiye sahip oldukları konusunda daha olumlu düşündüklerini göstermektedir.

“Velilerin yeni roller üstlenmesini ne derecede sağlarsınız” sorusuna kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,40$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,62$) ve 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,48$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, 1-5 ve 6-10 yıl hizmet yılına sahip okul yöneticileri arasında olduğu görülmüştür. 6-10 hizmet yılına sahip okul yöneticileri, 1-5 yıl hizmet yılına sahip okul yöneticilerine göre velilerin yeni roller üstlenmesinde daha aktif rol almaktadırlar.

“Saptadığınız politikaları veliler ne derecede desteklerler” görüşüne kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,48$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,59$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,80$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, 1-5 ve 11 yıl ve üstü hizmet yılına sahip okul yöneticileri arasında olduğu görülmüştür. Okul yöneticileri, mesleklerinde tecrübeleri arttıkça belirledikleri politikaların öğrenci velileri tarafından daha fazla desteklendiğini düşünmektedirler.

“Velilerin okul ve eğitim öğretim ile ilgili kararlara katılımı konusunda onları ne derecede motive edersiniz” görüşüne kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,66$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,78$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ise ($\bar{x}= 3,77$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Öğrenci velilerini evlerinde ne derecede ziyaret edersiniz” sorusuna kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,64$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,89$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,98$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Öğrenci velilerine, bayram veya yılbaşı gibi özel günlerde kutlama dileklerinizi belirten yazılı mesajlara ne derecede yer verirsiniz” sayılı kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,02$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,44$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,48$) nadiren düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, hizmet yılı 1-5 yıl ve 6-10 yıl olan okul yöneticileriyle, hizmet yılı 1-5 yıl ve 11 yıl ve üstü olan okul yöneticiler arasında olduğu görülmüştür. Bu durumda, hizmet yılı fazla okul yöneticilerinin daha az kıdemli yöneticilere göre, öğrenci velilerinin özel günlerini kutlamada daha başarılı oldukları belirtilebilir.

“Okulun yakın hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz” sorusuna kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,44$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,73$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,67$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, hizmet yılı 1-5 yıl ve 6-10 yıl olan okul yöneticileriyle, hizmet yılı 1-5 yıl ve 11 yıl ve üstü olan okul yöneticiler arasında olduğu görülmüştür. Bu durum bize , hizmet yılı fazla okul yöneticilerinin öğrenci velilerini, okulunun yakın hedefleri konusunda daha fazla bilgilendirdiklerini göstermektedir.

“Okulun uzak hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz.” sorusuna kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,98$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,41$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,50$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu

farklılığın, hizmet yılı 1-5 yıl ve 6-10 yıl olan okul yöneticileriyle, hizmet yılı 1-5 yıl ve 11 yıl ve üstü olan okul yöneticiler arasında olduğu görülmüştür. Bu durum bize , hizmet yılı fazla okul yöneticilerinin öğrenci velilerini, okulunun uzak hedefleri konusunda daha fazla bilgilendirdiklerini göstermektedir.

“Veli toplantılarında alınan kararları ne derecede araştırıp uygularsınız” görüşüne kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,84$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 4,08$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 4,09$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Okulun fiziksel şartları(bina, araç, derslik ve laboratuvarın durumu, ısıtma sistemi...vb.) konusunda ne derece aydınlatırsınız” ifadesine kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,84$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 4,14$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 4,11$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, hizmet yılı 1-5 yıl ve 6-10 yıl olan okul yöneticileriyle, hizmet yılı 1-5 yıl ve 11 yıl ve üstü olan okul yöneticiler arasında olduğu görülmüştür. Buradan hareketle , hizmet yılı fazla okul yöneticilerinin öğrenci velilerini, okulunun fiziksel şartları(bina, araç, derslik ve laboratuvarın durumu, ısıtma sistemi...vb.) konusunda daha fazla bilgilendirdikleri söylenebilir.

“Okulda uygulanan programların amaçları. Nitelikleri ve uygulama biçimleri konusunda velileri ne derece aydınlatırsınız” sorusuna kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,53$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,86$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,98$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, hizmet yılı 1-5 ve 6-10 yıl olan okul yöneticileriyle, hizmet yılı 1-5 ve 11 yıl ve üstü olan okul yöneticiler arasında olduğu görülmüştür. Okul yöneticilerinin hizmet yılı

arttıkça, tecrübe kazandıkça okulun işleyişinin daha da iyiye gidebilmesi için, velilerin bir şeyler yapabileceklerine inançları artmaktadır.

“Okul sisteminin işleyişini düzenleyen kurallar (İlgili yasa, yönetmelik ve genelge hükümleri, okul yönetimince alınan kararlar, okulun geleneksel kuralları..vb.) hakkında velileri ne derece aydınlatırsınız” sorusuna kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,48$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,68$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,61$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Okulun her türlü sosyal faaliyetler (Gösteriler, sergiler, yarışmalar, geziler, konferanslar, şenlikler..vb.) hakkında velileri ne derecede haberdar edersiniz” ifadesine kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,53$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,73$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,84$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Velilerle bireysel görüşme yapmaya ne derece yer veririsiniz” görüşüne kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,95$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 4,05$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 4,09$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Okul ve okuldaki etkinlikler konusunda velileri aydınlatmak için okul koruma derneği ve okul aile birliği kanalıyla ne derce bilgi veririsiniz” sorusuna kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,46$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,63$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,89$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veliler,okulun etkinliklerine destek verip, katılırlar” sorusuna kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,65$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,95$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,25$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, hizmet yılı 1-5 ve 6-10 yıl olan okul yöneticileriyle, hizmet yılı 1-5 ve 11 yıl ve üstü olan okul yöneticiler arasında olduğu görülmüştür. Görüldüğü gibi, göreve yeni başlayan veya birkaç yıllık bir tecrübeye sahip okul yöneticileri, öğrenci velilerinin okulda yapılan etkinliklere katılmadığı ve destek vermediğini düşünmektedirler.

“Veliler,okul yönetimiyle iyi bir ilişki ve etkileşim içindedirler” görüşüne kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,88$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,22$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,55$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, hizmet yılı 1-5 ve 6-10 yıl olan okul yöneticileriyle, hizmet yılı 1-5 ve 11 yıl ve üstü olan okul yöneticiler arasında olduğu görülmüştür. Buradan da anlaşıldığı üzere , daha kıdemli okul yöneticileri velilerin okullu iyi bir iletişim içinde olduğunu belirtmektedir.

“Veliler,öğrencilerin sorunlarını öğretmen ve yöneticilerle konuşup, tartışabilirler. ” cümlesine kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,16$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,22$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,93$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, hizmet yılı 1-5 ve 6-10 yıl olan okul yöneticileriyle, hizmet yılı 1-5 ve 11 yıl ve üstü olan okul yöneticiler arasında olduğu görülmüştür. Velilerin öğrencilerle ilgili sorunlarını, daha fazla hizmet yılına sahip okul yöneticileri kendilerine rahatlıkla anlatabildikleri görüşündedirler.

“Veliler, okulun kendilerinden neler beklediğinin bilinci ve sorumluluğu içindedirler. ” görüşüne kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,63$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,97$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,18$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, 1-5 ve 11 yıl ve üstü hizmet yılına sahip okul yöneticileri arasında olduğu görülmüştür. Bu durum bize, hizmet yılı 11 yıl ve üstü olan yöneticilerin, velilerin kendilerinden beklenenlerin bilincinde olduğunu düşündüklerini göstermektedir.

“Veliler, öğrenci başarısında rol alırlar. ” cümlesine kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,70$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,97$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,16$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, 1-5 ve 11 yıl ve üstü hizmet yılına sahip okul yöneticileri arasında olduğu görülmüştür. Bu durum bize, hizmet yılı 11 yıl ve üstü olan yöneticilerin 1-5 yıl hizmeti olan okul yöneticilerine göre, velilerin öğrenci başarısında rol aldıklarını daha fazla inandıklarını göstermektedir.

“Veliler, eğitim-öğretim ve okulla ilgili kararlara katılırlar” sorusuna kıdemi 1-5 yıl olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 2,70$), 6-10 yıl hizmet süresi olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,02$), 11 yıl ve üzeri hizmeti olan okul yöneticileri ($\bar{x}= 3,16$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın, 1-5 ve 11 yıl ve üstü hizmet yılına sahip okul yöneticileri arasında olduğu görülmüştür. Bu durum bize, hizmet yılı 11 yıl ve üstü olan yöneticilerin, velilerin eğitim-öğretim ve okulla ilgili kararlara katılmaları konusunda daha olumlu düşündüklerini göstermektedir.

4.9.1. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Hizmet Sürelerine Göre Dağılımında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılanların görüşlerinin yaptıkları hizmet sürelerine göre dağılımında parametrik olmayan maddelere ilişkin bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Hizmet Sürelerine Göre Dağılımında Parametrik Olmayan Maddelere İlişkin Bulgular

M. No	Kruskal Wallis H Test		Mann Whitney U Test		Fark olan Gruplar
	KWH Değeri	p	MWU Değeri	P	
17	9,044	0,011*	3356,00	0,036*	a-b*
			2758,50	0,006*	a-c*
			1635,00	0,460	b-c
19	11,507	0,003*	3169,50	0,012	a-b*
			2638,50	0,003	a-c*
			1727,50	0,837	b-c

*P<.05

Levene testi sonuçlarına göre Homojen olmayan 17ve 19. maddelerde anlamlı farkın olup olmadığına yönelik olarak Kruskal Wallis H Testi yapılmış ve her iki maddede de anlamlı farklılık bulunmuştur. Farklılığın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalı Mann Whitney U Testi sonucunda “Veli toplantılarında alınan kararları ne derecede araştırıp uygularsınız?” [KWH =9,044; P=0,011] önermesine 6-10 yıllık kıdeme sahip yöneticiler (rank=106,73), 1-5 yıllık kıdeme sahip yöneticilere (rank=90,72) göre ve yine 11 yıl ve üzeri kıdeme sahip yöneticiler (rank=107,24), 1-5 yıllık kıdeme sahip yöneticilere (rank=86,05) göre lehinde sonuçlar görülmüştür. Bu durum yeni göreve başlayan ve hizmet süresi diğerlerine göre az olan yöneticilerin, veli toplantılarında alınan kararları daha az önemseydiği ve uyguladığını göstermektedir.

19. maddeye ilişkin farklılığın hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalı Mann Whitney U Testi sonucunda "Okulda uygulanan programların amaçları, nitelikleri ve uygulanış biçimleri konusunda velileri ne derece aydınlatırsınız?" [KWH =11,507; P=0,003] önermesine 6-10 yıllık kıdeme sahip yöneticiler (rank=109,69), 1-5 yıllık kıdeme sahip yöneticilere (rank=89,26) göre ve yine 11 yıl ve üzeri kıdeme sahip yöneticiler (rank=109,38), 1-5 yıllık kıdeme sahip yöneticilere (rank=85,11) göre lehinde sonuçlar görülmüştür. Bu durumu göre, yöneticilikte hizmet süresi arttıkça okulun iş ve işleyişiyle ilgili velilerin daha çok bilinçlendirilmesi gerektiği düşüncesinin çoğaldığını bize göstermektedir.

4.10. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Görev Yaptıkları Eğitim Bölgelerine Göre Dağılımı

Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Yaptıkları Eğitim Bölgelerine Göre Dağılımı Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Araştırmaya Katılanların Görüşlerinin Görev Yaptıkları Eğitim Bölgelerine Göre Dağılımı

Madde No	1. bölge (N=35) (a)		2. bölge (N=33) (b)		3. bölge (N=39) (c)		4. bölge (N=35) (d)		5. bölge (N=37) (e)		6. bölge (N=33) (f)		7. bölge (N=35) (g)		Varyans		Fark grup
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	F	p	
1	3,4	0,8	3,6	0,8	3,4	0,9	3,6	0,6	3,4	0,9	3,5	1,0	3,5	1,0	0,475	0,827	
2	4,2	0,8	4,3	0,8	4,1	0,8	4,3	0,7	4,4	0,9	4,4	0,9	4,5	0,6	0,986	0,436	
3	3,4	0,8	3,5	0,8	3,7	0,8	3,9	0,9	3,4	1,1	3,3	1,1	3,5	1,0	1,421	0,207	
4	4,0	0,7	3,8	0,9	3,6	1,0	4,1	0,7	3,9	0,8	3,9	0,9	4,2	0,8	1,587	0,151	
5	3,9	1,0	4,0	0,9	3,9	1,2	4,1	0,8	3,8	0,9	4,0	0,9	4,0	1,0	0,397	0,881	
6	3,5	0,7	3,7	1,0	3,7	1,1	3,9	0,8	3,6	1,0	3,8	1,0	3,8	0,8	0,731	0,625	
7	2,6	1,3	2,6	1,5	1,9	1,0	3,0	1,2	2,1	0,9	2,3	1,3	2,4	1,4	2,892	0,010*	a-c, b-c, c-d, d-e, d-f
8	3,1	1,0	3,4	1,2	3,3	1,0	3,5	1,0	3,3	1,0	3,0	1,2	3,2	1,0	0,592	0,737	
9	2,8	1,0	3,2	1,2	3,1	1,2	3,4	1,1	2,6	1,3	2,6	1,2	2,9	1,1	2,212	0,043	
10	3,1	0,8	3,5	1,0	3,2	1,1	3,6	0,8	3,3	1,1	3,2	1,1	3,3	1,0	0,892	0,501	
11	3,3	1,0	3,9	0,8	3,6	1,0	3,7	0,9	3,2	1,2	3,2	1,1	3,4	1,0	2,158	0,048	
12	3,5	0,7	3,7	0,8	3,5	0,8	4,0	0,8	3,5	1,1	3,9	1,0	3,7	0,8	1,466	0,191	
13	3,0	1,0	3,2	1,0	2,4	1,1	3,1	1,2	2,5	0,9	2,6	1,1	2,3	0,9	3,949	0,001*	a-c, a-g, b-c, b-e, b-f, b-g,
14	2,1	1,1	2,6	1,4	1,8	1,2	2,9	1,2	2,3	1,3	2,0	1,1	1,7	0,9	4,580	0,000*	a-d, b-c, b-f, b-g, c-d, d-e,
15	3,4	1,1	3,7	0,9	3,0	1,0	3,9	0,7	3,4	1,1	3,4	1,1	3,6	1,0	2,631	0,017*	b-c, c-d, c-g
16	3,1	1,1	3,3	0,96	2,9	0,9	3,5	0,7	3,2	1,1	3,1	1,1	3,2	1,0	1,344	0,238	
17	4,0	0,80	3,7	0,7	3,9	0,7	4,3	0,6	3,8	0,9	3,8	0,8	3,9	1,0	1,613	0,144	
18	3,7	1,0	4,0	0,8	4,0	0,9	4,2	0,6	3,9	1,0	4,0	0,7	4,0	1,0	0,926	0,477	
19	3,6	0,7	3,7	1,1	3,6	0,9	4,1	0,8	3,4	1,1	3,7	1,0	3,6	1,1	1,373	0,226	
20	3,4	0,9	3,7	0,9	3,4	1,0	3,8	0,7	3,3	1,2	3,4	1,1	3,4	1,2	1,186	0,314	
21	3,5	0,9	3,8	0,9	3,5	1,0	3,9	1,0	3,5	1,0	3,7	1,1	3,4	1,3	1,328	0,245	
22	3,7	1,0	4,2	0,7	3,6	0,9	4,0	0,9	3,6	0,8	4,2	0,7	4,0	0,9	2,361	0,031*	a-b, a-f, b-c, c-e, c-f

Tablo 12'nin Devamı

23	3,5	1,0	3,8	1,1	3,4	1,2	3,9	0,8	3,2	1,1	3,4	1,2	3,7	1,1	1,881	0,085	
24	2,7	1,2	3,0	1,2	2,9	0,9	2,9	1,1	2,5	1,3	2,7	1,2	2,5	0,9	1,003	0,424	
25	3,0	1,1	3,3	1,1	2,9	0,9	3,4	1,1	2,8	1,2	3,2	1,2	3,0	0,8	1,501	0,178	
26	3,3	1,2	3,7	1,1	3,2	1,1	3,5	1,2	3,2	1,3	3,2	1,3	3,1	1,0	0,923	0,479	
27	2,8	1,2	3,2	1,2	2,5	1,2	3,1	1,3	3,6	1,2	2,8	1,2	2,6	1,0	1,337	0,241	
28	2,8	1,1	3,2	1,1	2,8	1,1	3,0	1,1	2,6	1,1	2,8	1,3	2,7	0,86	1,249	0,282	
29	2,9	1,1	3,2	1,1	2,6	1,0	3,0	1,1	2,6	1,1	2,7	1,1	2,9	1,0	1,243	0,285	

*P<.05

“Velileri, okul ve eğitim-öğretim ile ilgili kararlara ne derece katarsınız?” görüşüne 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,43$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,67$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,49$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,69$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,40$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,52$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,51$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veliler sizinle ne derece rahat konuşurlar” sorusuna 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,25$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,33$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,13$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,31$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,49$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,42$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,51$) her zaman düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veliler sizinle, okul ile ilgili şikayet ve önerilerini ne derecede iletirler” sorusuna 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,43$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,52$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,72$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,94$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,49$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,39$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}=$

3,51) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Velilerden neler beklediğinizi ne derecede onlara iletirsiniz” görüşüne 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,03$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,88$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,69$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,14$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,95$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,94$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,26$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Velilerin okul ve öğretmenleri sıkça ziyaret etmeleri konusunda ne derecede uygun ortam/ortamlar hazırlıyorsunuz” cümlesine 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,94$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,00$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,92$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,14$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,84$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,06$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,09$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Okul -veli ilişkilerini geliştirmek için ne derecede plan yaparsınız” sayıtlısına, 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,57$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,70$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,79$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,97$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,65$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,82$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,89$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

"Gazete, TV , radyo ve diğ er görsel ve işitsel araçlar aracılığıyla ne derece okulunuzu velilere tanıtıyorsunuz" görüşüne 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,60$) ve 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,67$) bazen , 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 1,92$) nadren, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,03$) bazen, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,14$) nadiren , 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,39$) nadiren, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,43$) nadiren düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın 1. ve 3. eğitim bölgesi, 2. ve 3. eğitim bölgesi, 3. ve 4. eğitim bölgesi, 4. ve 5. eğitim bölgesi, 4. ve 6. eğitim bölgesi arasında olduğu görülmektedir.

"Velilerin, çocuklarına ev ortamında nasıl yardımcı olacakları konusunda ne derecede bilinçlendirme programları yapıyorsunuz" cümlesine 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,17$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,40$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,31$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,51$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,32$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,09$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,23$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

"Velilerin çocuklarının gereksinimlerini en iyi bir şekilde karşılamak için okul politikalarının belirlenmesinde ne derecede bir etkiye sahiptirler" görüşüne 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,86$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,27$) bazen, 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,13$) bazen, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,43$) sıklıkla, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,65$) bazen , 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,64$) sıklıkla, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,97$) bazen düzeyinde yanıt

vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Velilerin yeni roller üstlenmesini ne derecede sağlıyorsunuz” sorusuna 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,17$) bazen, 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,58$) sıklıkla, 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,28$) bazen, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,63$) sıklıkla, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,32$) bazen, 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,27$) bazen, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,34$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Saptadığınız politikaları veliler ne derecede desteklerler” sorusuna 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,37$) bazen, 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,97$) sıklıkla, 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,64$) sıklıkla, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,77$) sıklıkla, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,27$) bazen, 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,27$) bazen, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,43$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Velilerin okul ve eğitim öğretim ile ilgili kararlara katılımı konusunda onları ne derecede motive edersiniz” sorusuna 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,51$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,76$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,59$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,00$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,54$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,94$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,71$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Öğrenci velilerini evlerinde ne derecede ziyaret edersiniz” görüşüne 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,00$) bazen, 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,27$) bazen, 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,49$) nadiren, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,17$) bazen, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,59$) nadiren, 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,67$) bazen, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,34$) nadiren düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın 1. eğitim bölgesi ile 3. ve 7. eğitim bölgeleri arasında , 2. eğitim bölgesi ile 3., 5., 6. ve 7. eğitim bölgeleri arasında, 3. ve 4. eğitim bölgesi arasında , 4. eğitim bölgesi ile 5. ve 6. eğitim bölgeleri arasında olduğu görülmektedir.

“Öğrenci velilerine, bayram veya yılbaşı gibi özel günlerde kutlama dileklerinizi belirten yazılı mesajlara ne derecede yer verirsiniz” ifadesine 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,14$) nadiren, 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,64$) bazen, 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 1,85$) nadiren, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,97$) bazen, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,32$) nadiren, 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,00$) nadiren, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 1,74$) hiçbir zaman düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın 1. eğitim bölgesi ile 2. eğitim bölgesi arasında , 2. eğitim bölgesi ile 3., 5., ve 6. eğitim bölgeleri arasında, 3. eğitim bölgesi ile 4. eğitim bölgesi arasında , 4. eğitim bölgesi ile 5., 6. ve 7. eğitim bölgeleri arasında, 5. eğitim bölgesi ile 7. eğitim bölgesi arasında olduğu görülmektedir.

“Okulun yakın hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz” görüşüne 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,49$) sıklıkla, 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,76$) sıklıkla, 3. eğitim

bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,05$) bazen, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,91$) sıklıkla, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,46$) sıklıkla, 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,42$) sıklıkla, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,63$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın yalnızca 3. eğitim bölgesi ile 2., 4. ve 7. eğitim bölgeleri arasında olduğu görülmektedir.

“Okulun uzak hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz.” cümlesine 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,11$) bazen, 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,33$) bazen, 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,92$) bazen, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,57$) sıklıkla, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,22$) bazen, 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,12$) bazen, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,22$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veli toplantılarında alınan kararları ne derecede araştırıp uygularsınız” görüşüne 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,06$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,76$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,92$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,31$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,81$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,83$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,91$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Okulun fiziksel şartları(bina, araç, derslik ve laboratuvarın durumu, ısıtma sistemi...vb.) konusunda ne derece aydınlatırsınız” sorusuna 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,74$) sıklıkla, 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,00$) sıklıkla, 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,00$) sıklıkla, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}=$

4,23) her zaman, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,95$) sıklıkla, 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 4,09$) sıklıkla, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 4,03$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Okulda uygulanan programların amaçları. Nitelikleri ve uygulanış biçimleri konusunda velileri ne derece aydınlatırsınız” sorusuna 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,66$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,79$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,67$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 4,11$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,49$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,70$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,63$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Okul sisteminin işleyişini düzenleyen kurallar (İlgili yasa, yönetmelik ve genelge hükümleri, okul yönetimince alınan kararlar, okulun geleneksel kuralları..vb.) hakkında velileri ne derece aydınlatırsınız” cümlesine 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,43$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,76$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,44$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,83$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,40$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,42$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,43$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Okulun her türlü sosyal faaliyetler (Gösteriler, sergiler, yarışmalar, geziler, konferanslar, şenlikler..vb.) hakkında velileri ne derecede haberdar edersiniz” görüşüne 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,54$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,88$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,54$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} =$

3,97), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,57$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,73$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,40$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Velilerle bireysel görüşme yapmaya ne derece yer veririsiniz” sorusuna 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,74$) sıklıkla, 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,27$) her zaman, 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,67$) sıklıkla, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,03$) sıklıkla, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,67$) sıklıkla, 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,21$) her zaman, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 4,03$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın 1. eğitim bölgesi ile 2. ve 6. eğitim bölgeleri arasında , 3. eğitim bölgesi ile 2., 5., ve 6. eğitim bölgeleri arasında olduğu görülmektedir.

“Okul ve okuldaki etkinlikler konusunda velileri aydınlatmak için okul koruma derneği ve okul aile birliği kanalıyla ne derce bilgi veririsiniz” sorusuna 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,57$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,89$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,44$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,94$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,24$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,42$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,77$) sıklıkla düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veliler, okulun etkinliklerine destek verip, katılırlar” sorusuna 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 2,74$) bazen, 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x}= 3,09$) bazen, 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler

($\bar{x} = 2,95$) bazen, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,97$) bazen, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,59$) nadiren, 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,76$) bazen, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,57$) nadiren düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veliler, okul yönetimiyle iyi bir ilişki ve etkileşim içindedirler” görüşüne 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,06$) bazen, 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,30$) bazen, 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,92$) bazen, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,46$) sıklıkla, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,81$) bazen, 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,27$) bazen, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,14$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veliler, öğrencilerin sorunlarını öğretmen ve yöneticilerle konuşup, tartışabilirler.” ifadesine 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,34$) bazen, 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,70$) sıklıkla, 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,21$) bazen, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,54$) sıklıkla, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,27$) bazen, 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,27$) bazen, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,14$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veliler, okulun kendilerinden neler beklediğinin bilinci ve sorumluluğu içindedirler.” görüşüne 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,80$) bazen, 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,21$) bazen, 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,59$) bazen, 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,14$) bazen, 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler

($\bar{x} = 3,65$) sıklıkla, 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,89$) bazen, 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,67$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veliler, öğrenci başarısında rol alırlar. ” ifadesine 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,83$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,27$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,82$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,06$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,65$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,82$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,71$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

“Veliler, eğitim-öğretim ve okulla ilgili kararlara katılırlar” sorusuna 1. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,97$), 2. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,24$), 3. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,69$), 4. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 3,00$), 5. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,65$), 6. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,73$), 7. eğitim bölgesinde görev yapan yöneticiler ($\bar{x} = 2,94$) bazen düzeyinde yanıt vermişlerdir. Yapılan t testi sonucunda katılımcıların görüşleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Aile, okulun yaşamla olan etkili bağlantı noktasıdır. Ailenin eğitim öğretimle ilişkili olduğu oranda okul yaşamla bütünleşebilir. Bu ilişki eğitim sürecinin çıktılarının kontrolünde de önemli rol oynamaktadır. Okulların toplumdan kopuk bir sistem olarak kalmaması için aile ile ilişki ve iletişim yeterliliği çok önemlidir. Dolayısıyla okul yönetimi , okul aile iletişimini eğitimi zenginleştiren bir alan olarak görmeli ve bu etkileşimin sağlıklı bir şekilde yürümesi ve geliştirilmesine önem vermelidir.

Okul müdürleri aileyi eğitim faaliyetlerine katmak için çeşitli yöntemler denemelidir. Bunlar velilerin okulda yapılan faaliyetlerle ilgili olarak bilgilendirilmesi amacıyla güden çeşitli görüşmeler, bültenler, internet hizmetleri ve ev ziyaretleri olabilir. Okulda yıl içerisinde yapılan etkinliklerin yer aldığı bir sergi canlı bir iletişime aracılık etmesi bakımından önemlidir.

Tüm çabalara rağmen okullardan çıkan ve artık yüksek seslerle ifade edilen yetersizliklerin giderilmesinde ailelerin eğitim faaliyetlerine çekilmesi ve bu iletişimi sağlamada eğitim yöneticisi olan okul müdürlerinin uyanık davranması gerekmektedir. Bunu sağladığımız oranda eğitimden beklediğimiz sonuçları alma yolunda hızla ilerleyebiliriz. Aksi takdirde aile faktörünü göz ardı eden bir okul yönetiminin başarılı olması mümkün değildir.

Elde edilen bulgulara dayalı olarak varılan sonuçlar şunlardır.

Okul yöneticilerinin, okulun ve okuldaki etkinliklerin velilere tanıtılması konusunda ilgili belirli bir programları bulunmamakta, bu alandaki etkinlikler rastlantılara dayalı olarak gerçekleşmektedir.

Yöneticilerin, okul-veli ilişkilerinde informal boyutu yeterli düzeyde kullanmadıkları görülmektedir.

Okulun ve okuldaki etkinliklerin velilere tanıtılması konusuna, yöneticilerin özel bir önem vermedikleri anlaşılmaktadır.

Yöneticilerin, mesleki deneyimleri ve hayat tecrübeleri arttıkça, velilerin bilgilendirilmesi konusuna daha çok önem verdikleri görülmektedir.

Veliler, okul sistemine dayalı eğitimin tamamen bir kamu görevi olduğunu, okullardaki her türlü alt yapının ve eğitim-öğretim koşullarının, devlet tarafından hazırlanması gerektiğini düşünmektedirler.

Veliler, yöneticilerden çok öğretmenlerle ilişki kurmakta ve yönetsel etkinliklerden çok öğretim faaliyetleri konusunda bilgi edinmek istemektedirler.

Veliler arasında sistemli bir iletişimin ve etkileşimin bulunmadığı, velilerin gerçek anlamda örgütlü bir grup olmadığı ve okul-veli ilişkilerinin daha çok bireysel düzeyde kaldığı görülmektedir.

Velilerin, eğitim düzeyinin artışı, okul-veli ilişkilerini olumlu yönde etkileyebilmektedir. Bu nedenle, okul—veli ilişkilerini geliştirmek isteyen yöneticilerin velileri yakından tanımaları gerekmektedir.

Okulun velilere tanıtılmasıyla ilgili bazı konularda, yöneticilerle velilerin oldukça farklı görüşlere sahip olmaları, aralarında sağlıklı bir iletişimin ve etkileşimin bulunmadığını göstermektedir.

Velilerin okul hakkında, en çok velisi buldukları öğrencilerden bilgi almaları, iletişimde yüz yüze ilişkilerin büyük önem taşıdığını ortaya koymaktadır.

Velilerin bilgilendirilmesi konusunda, önemli görevleri bulunan Okul—Aile birlikleri, adeta sembolik kuruluşlar olarak varlıklarını sürdürmekte, bu konudaki etkinlikleri oldukça yetersiz düzeyde kalmaktadır.

Hem okul yöneticilerinin, hem de öğrenci velilerinin, okulu sosyal bir sistem olarak algılamadıkları görülmektedir. 11 yıl ve üstü hizmet süresine sahip olan yöneticiler, diğer yöneticilerden daha çok kendilerine öğrenci velilerinin şikayet ve isteklerini iletebildikleri görülmektedir.

Yeni göreve başlayan ve hizmet süresi diğerlerine göre az olan yöneticilerin, veli toplantılarında alınan kararları daha az önemseyen ve uyguladığını görülmüştür.

Yöneticilikte hizmet süresi arttıkça okulun iş ve işleyişiyle ilgili velilerin daha çok bilinçlendirilmesi gerektiği düşüncesinin çoğaldığını söyleyebiliriz.

Hizmet yılı az olan okul yöneticilerinin daha kıdemli yöneticilere göre ailelerle iletişim kurmada Gazete, TV , radyo ve diğer görsel ve işitsel araçları daha az kullandığı ortaya çıkmıştır.

Hizmet yılı 11 yıl ve üstü olan yöneticilerin, velilerin , çocuklarının gereksinimlerini en iyi bir şekilde karşılamak için okul politikalarının belirlenmesinde etkiye sahip oldukları konusunda daha olumlu baktıkları ve öğrenci velilerinin özel günlerini kutlamada daha başarılı oldukları kanaatine varılmıştır.

Okul yöneticileri, mesleklerinde tecrübeleri arttıkça belirledikleri politikaların öğrenci velileri tarafından daha fazla desteklendiğini düşünmektedirler.

Hizmet yılı fazla okul yöneticilerinin, öğrenci velilerini, okulunun yakın ve uzak hedefleri ve okulunun fiziksel şartları(bina, araç, derslik ve laboratuvarın durumu, ısıtma sistemi...vb.) konusunda daha fazla bilgilendirdikleri ve velilerin yeni roller üstlenmesinde daha aktif rol oynadıklarının belirtebiliriz.

Okul yöneticilerinin hizmet yılı arttıkça, tecrübe kazandıkça okulun işleyişinin daha da iyiye gidebilmesi için, velilerin bir şeyler yapabileceklerine inançları artmaktadır.

Göreve yeni başlayan veya birkaç yıllık bir tecrübeye sahip okul yöneticileri, öğrenci velilerinin okulda yapılan etkinliklere katılmadığı ve destek vermediğini düşünmektedirler.

Daha çok tecrübeye sahip okul yöneticileri velilerin okullu iyi bir iletişim içinde olduğunu belirtebiliriz.

Velilerin öğrencilerle ilgili sorunlarını, daha fazla hizmet yılına sahip okul yöneticileri kendilerine rahatlıkla anlatabildikleri görüşündedirler.

Okul Yönetim deneyimi daha fazla olan yöneticiler, velilerin kendilerinden beklenenlerin bilincinde olduğunu düşünmekte ve velilerin öğrenci başarısında rol aldıklarını daha fazla inanmaktalar. Yine aynı yöneticilerin, velilerin eğitim-öğretim ve okulla ilgili kararlara katılmaları konusunda daha olumlu düşündüklerini söyleyebiliriz.

5.2. Öneriler

Elde edilen bulgular ve varılan sonuçlar çerçevesinde, uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik öneriler aşağıda verilmektedir.

Okul yöneticileri; okul-veli ilişkileri konusuna sistemli bir yaklaşım göstermeli, bu alandaki etkinlikleri rastlantılardan kurtarmalı, ayrıca, velilerin e öğrencileri ile ilgili sorunlara çözüm aramak için önce bir sistem olarak okulu tanımak ve bu sistem içinde gerekli rolleri oynamak için de okulla ilişki kurmaları gerekmektedir. Bunların gerçekleşebilmesi için, yöneticiler şu yönetsel davranışları göstermelidirler.

Belirli günlerin belirli saatlerini velilerle görüşmeye ayırmalı ve durumu tüm velilere duyurarak, onların kendilerine kolayca ulaşmalarını sağlamalıdır.

Velilere zaman zaman anketler uygulayarak, onların okulla ilgili beklentilerini öğrenmeli ve olanaklar ölçüsünde bunları karşılamaya çalışmalıdır.

Okulda uygulanan Eğitim programlarının amaçları, nitelikleri ve uygulanış biçimleri konusunda velileri aydınlatarak, onların da aynı amaçlar için hareket etmelerini sağlamalıdır.

Okuldaki sosyal faaliyetler konusunda velilere gerekli bilgileri vermeli, bir sergiyi ya da gösteriyi izlemeleri için onları zaman zaman okula davet etmelidirler.

Velilerle yeterli düzeyde iletişim kurabilmek ve okuldaki etkinlikleri velilere duyurabilmek için, belirli aralıklarla "Okul Bültenleri ve "Okul Yıllıkları" çıkarmalıdır.

Veliler için en önemli bilgi olan, öğrencileriyle ilgili gerekli bilgileri en açık şekilde vermeli ve bu bilgileri velilerine doğru olarak iletmelerini sağlamalıdır.

Halen görevde bulunan okul yöneticileri, hem halkla ilişkiler, hem de okul-veli ilişkileri konularında, hizmet içi Eğitimden geçirilmelidirler. Yöneticilik görevine yeni başlayan öğretmenler ise, okul yöneticiliği alanında, bir hizmet öncesi eğitime tabi tutulmalıdır.

5.2.1. Araştırmacılar İçin Öneriler

Okul ile veli arasındaki iletişimde, öğrencilerin oldukça önemli bir rol oynadıkları görülmektedir.

Öğrenciler kanalıyla, hangi tür mesajların nasıl iletildiği, öğrenci velilerinin ve okul yöneticilerinin bu kanaldan ne ölçüde yararlandıkları ve bu kanalın en iyi şekilde kullanılabilmesi için neler yapılabileceği araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz K., (1994), **Eğitimde Etkili Yönetici Davranışları**. Kanyılmaz Matbaası, İzmir.
- Aksu, A., (1994), **Okul Müdürlerinin Etkililiği ve Örgüt İklimi**. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İnönü Üniversitesi, Malatya .
- Alicıgüzel İ., (1998), **Çağdaş Okulda Eğitim ve Öğretim**. Sistem Yayıncılık, Ankara.
- Alicıgüzel İ., (1979), **Orta Dereceli Okullarda Öğretim**. İnkılap ve Aka Yayınevi, İstanbul.
- Alıç, M., (1994), Eğitim Sisteminin Amaçlarının Gerçekleştirilmesinde Eğitim Yöneticisinin İşlevleri, **Çağdaş Eğitim Dergisi** , Sayı 217, Tekışık Yayıncılık Ankara- Ocak.
- Aslan B., (1984), **Temel Eğitim Birinci Kademe(İlkokul) Okul Aile İlişkileri**, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Aydın M., (1986), **Çağdaş Eğitim Denetimi**, İM Eğitim Arş.Yay., Ankara,.
- Aydın M., (1993), **Eğitim Denetimi**, Ankara, PEGEM Yayın No:4.
- Aydın M., (1994), **Eğitim Yönetimi**, Haitboğlu Yayıncılık, Ankara.
- Aytek B., (1976), **Yönetim Görevleri**, Ankara Üniversitesi İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayın No:21, Ankara.
- Balcı A., (1993), **Etkili Okul Kuram,Uygulama Ve Araştırma**, Yavuz Dağıtım, Ankara.
- Balcı A., (1995), **Örgüt Geliştirme**, Pegem. Ankara.

Balıkçı Y., (1991), **Zaman Yönetimi ve Yöneticiler Üzerinde Bir Uygulama**, M. Ü. Sosyal Bil. Enst. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Başaran İ.E. , (1993), **Türkiye Eğitim Sistemi**. Gül Yayınevi, Ankara,.

Başaran İ.E., (1982), **Yönetimde İnsan İlişkileri**, Gül Yayınevi, Ankara.

Başaran İ.E., (2000), **Eğitim Yönetimi (Nitelikli Okul)**, Feryal Matbaası, Ankara.

Başaran İ.E., (1994), **Eğitim Yönetimi**, Kadioğlu Matbaası, Ankara,.

Başaran İ.E., (1992). **Yönetimde İnsan İlişkileri, Yönetimsel Davranış**, Kadioğlu Matbaası, Ankara.

Baudın M., (1982), **Kanada Veli Dernekleri Ve Bunların Kanada Eğitim Sistemine Etkileri**, Özel Tevfik Fikret Lisesi, Ankara.

Binbaşıoğlu C., (1983) **Eğitim Yöneticiliği**, Binbaşıoğlu Yayınevi, Ankara.

Bjarne M., (1982), **İsveç'te Öğrenci Velileri Ve Kuruluşları**, Özel Tevfik Fikret Lisesi, Ankara.

Buluç B., (Ocak-Şubat 1998), **Bilgi Çağı ve Örgütsel Liderlik, Yeni Türkiye 21.yy. Özel Sayısı 1, Yıl 4, Yeni Türkiye Medya Hizmetleri**, Ankara.

Bursalıoğlu Z., (1970), **Eğitim Örgütüne Sistem Yaklaşımı**, A..Ü. Eğt. Fak. Dergisi, Cilt:3, No: 1-2, Ankara.

Bursalıoğlu Z., (1991), **Eğitimde Yenileşme ve Demokratik Liderlik**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:24, Sayı:2, Ankara.

Bursalıoğlu Z., (1972), **Okul Çevre İlişkisine Sistem Yaklaşımı**, A..Ü. Eğt. Fak. Dergisi, Cilt:5, No: 5, Ankara,.

Bursalioğlu Z., (2000), **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**, Pegem Yayıncılık, Ankara.

Can N., (1996), Türk Milli Eğitim Sisteminde Okul Örgütleri, **Yaşadıkça Eğitim Dergisi** , Sayı 46, Ankara,.

Celep C., (1992), İlkokullarda Yönetici Öğretmen İletişimi, H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi S.8 ,**Türkiye de İlköğretim Sempozyumu 21-22 Mayıs**, Ankara.

Çelik V., (1993), Eğitim Yönetimde Örgütsel Kültür ve Önemi, **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt:26, Sayı:2, Ankara: TODAİE,.

Çelik V., (1998), Eğitimde Dönüşümcü Liderlik ,**Eğitim Yönetimi** sayı 16 ,Güz, Ankara.

Çelik V., (1997), Öğrenen Bir Lider Olarak Okul Yöneticisi, **Yaşadıkça Eğitim Dergisi**, Kasım- Aralık 1997, Kültür Koleji Yayınları No:55, İstanbul.

Demirbolat A., (1998), İlköğretim Okullarında Örgütsel Çatışma Yaratıcı Durumlar ve Çatışma Yaratma Dereceleri Hakkında Yönetici ve Öğretmen Görüşleri, **Yayımlanmamış Doktora Tezi** , Meteksan Yay, Ankara.

Demirtaş H, (1988), **Yayımlanmamış Doktora Tezi**, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

Diñer Ö., (1992), **Örgüt Geliştirme**, İstanbul.

Doğan İ., (1997), **Türkiye'de Bilim ve Kültür**, İmaj Yayınları, Ankara.

Drucker P. F., (1999), **21.Yüzyıl İçin Yönetim Tartışmaları**, Epsilon Yayıncılık, İstanbul.

Erçetin, Ş., (Haziran 1997), Toplumun Okul Müdürlerinin ve Öğretmenlerin Birbirlerinden Beklentilerinin Gerçekleşme Düzeyi, **Çağdaş Eğitim Dergisi**, Ankara.

Erdoğan İ., (1997), Eğitimde Değişim Yönetimi, **Eğitim Yönetimi Dergisi**, PEGEM Yayıncılık, Ankara.

Erdoğan İ., (2000), **Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği**, Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Ergün M., (1987), **Eğitim ve Toplum**, İnönü Üniversitesi Yayınları, Malatya.

Griffits D.E., (1964), **Human Relation İn School Administration**, Appleton Century Crofts Inc., New York.

Grosh P., (1982), **Hindistan'da Okul Aile Birlikleri**, Özel Tevfik Fikret Lisesi, Ankara.

Hesapçioğlu B., (1997), Düşünmeyi Öğretmekte Öğretmen ve Okul Yöneticisinin Rolü, **M.Ü. Eğitim Bilimleri Dergisi S.9**, İstanbul.

Johnson W ve Arkadaşları, (1961), **Pupil Personel and Guidance Services**, Mcgraw- Hill Book Company, New York.

Karip, E. (1997), **Eğitimde Yeniliklerin Uygulanmasını Etkileyen Etkenler**, **Eğitim Yönetimi**, Pegem, Kış, Ankara.

Kaya Y.K., (1991), **Eğitim Yönetimi: Kuram ve Türkiye'deki Uygulama**, Bilim Yayınları, 4. Baskı, Ankara.

Kayıkçı K., (2001), Yönetici Yetiştirme Sorunu, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:150, Mart-Nisan-Mayıs, Ankara.

Kepçeoğlu M., (1985), **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, Gül Yayınevi, Ankara.

- Kocaoluk M. Ş., (1984), **Milli Eğitim Bakanlığı İç Hizmet Yönetmeliği**, KocaolukBasım ve Yayınevi, Ankara,.
- Kurşuncu V.İ., (1947), **Okul-Aile Münasebetleri**, Yayın Yeri Belli Değil, İstanbul,.
- Malkoç A.M., (1982), **Birleşik Devletlerde Okul Aile Birlikleri**, Özel Tevfik Fikret Lisesi, Ankara,.
- Mapp K., (2000), **Making The Connection Between Families and Schools**.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (1993), **M.E.B. İlköğretim Kurumları Yönetmeliği**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Milli Eğitim Banklığı, (2001), **2001 Yılı Başında Milli Eğitim**, Milli Eğitim Yayınevi.
- Monica P., (1982), **İtalyan Öğretim Kurumlarında Okul-Aile Birlikleri**, Özel Tevfik Fikret Lisesi, Ankara.
- Özdemir S., (1998), **Eğitimde Örgütsel Yenileşme**, 3.Basım, PEGEM, Ankara,.
- Özoğlu S. Ç. , (1982), **Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık**, Ege Üniv. İdari Bilimler Fak. Yay., İzmir.
- Öztürk H., (1974), **Eğitim Sosyolojisi**, Büyük Dağıtım Yayınevi, İstanbul.
- Palk M., (1982), **Güney Kore’de Öğrenci Veli Kuruluşları**, Özel Tevfik Fikret Lisesi, Ankara.
- Pehlivan İ., (2000), **Okul-Çevre İlişkileri, (Yönetici Adaylarının Eğitimi Ders Notları)**, Ankara,.
- Porz H. M. , (1982), **Fransa’da Okul Veli Dernekleri**, Özel Tevfik Fikret Lisesi, Ankara.

- Steck H., (1982), **Almanya'da Okul-Veli Kuruluşları**, Özel Tefvik Fikret Lisesi, Ankara.
- Tan H. , (1986), **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Tan H., (1969), **Rehberliğin Esasları**, Ayyıldız Matbaası, Ankara.
- Taymaz H., (2001), **Okul Yönetimi**, PEGEM A Yayıncılık, ANKARA.
- Tezcan M. , (1985), **Eğitim Sosyolojisi**, A.Ü. Eğitim Fak. Yayınları, Ankara.
- Tezcan, M. (1995), **Toplumsal Değişme**, Sistem Yayıncılık, Ankara.
- Torun O., (1996), **Davranışsal Bir Süreç Olarak Yöneticilerde Kendini Geliştirme Yaklaşımları**, (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- Töremen, F. (2001), **Öğrenen Okul**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Tutkun Ö. – Köksal A., (2000), **Okul-Aile İşbirliğinde Yeni Yaklaşımlar**, **Eğitim Araştırmaları Dergisi**, Sayı 3, Ankara.
- Uysal Ş., (1978), **Eğitim Politikasının Belirlenmesinde Eğitimdeki Gelişmelerin Rolü**, TED Yayınları, Ankara.
- Ünal S., (1997), **İlköğretim Okulları Yöneticilerinin Finansal Sorunları**, **Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğt.Fak. Eğitim Bilimleri Dergisi**, İstanbul.
- Walton J. , (1969), **Administration and Policy- MAKing in Education** **Baltimore**, The John Hopkins Pres.
- Yetim A., (1992), **Yönetimde Başarı İçin Yönetici ve Özellikleri**, **Eğitim Dergisi**, Sayı:2, MEB Yayınevi, Ankara .

ÖZGEÇMİŞ

07/04/1972 tarihinde Bayburt'ta doğdu. İlkokul, Ortaokul ve Lise öğrenimini Bayburt'ta tamamladı. Yüksek öğrenimini 1988-1990 yılları arasında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bolu Eğitim Yüksek Okulu'nda ön lisans eğitimini sürdürdü. Daha sonra Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde Lisansını tamamladı.

İlk öğretmenlik görevine Ağrı ilinde 1992'de başladı.1994 yılında Diyarbakır iline atandı. 1999 yılında yöneticilik sınavının kazanarak okul müdürü olarak atandı.Halen aynı ilde okul müdürü olarak görev yapmaktadır.

Evli ve iki çocuk babasıdır.

Hamdi ATAYETER

EKLER

EK I VALİLİK ONAYI

EK II ANKET MADDELERİ

VALİLİK ONAYI

VALİLİK MAKAMINA

DİYARBAKIR

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans öğrenimimi sürdürmekteyim. Hazırlayacağım "İlköğretim Okulları Yöneticilerinin Öğrenci Velileriyle İşbirliği (Diyarbakır İl Örneği) " konulu tez çalışmasına esas olmak üzere ilimizdeki resmi ve özel ilköğretim okulları yöneticilerine ekte belirtilen anketi uygulamak istiyorum.

Gerekli iznin verilmesi hususunda;

Gereğini arz ederim. 03/06/2004

Hamdi ATAYETER

EK: 1 Adet Anket Soru Formu

ANKET MADDELERİ

İLKÖĞRETİM OKULLARINDA OKUL-AİLE
İŞBİRLİĞİ ANKETİ

Sayın Meslektaşım,

Bu araştırmanın amacı, "İlköğretim Okul Yöneticilerinin Öğrenci Velileri ile İlgili İletişime İlişkin Kendi Algıları"nı saptamaktır. Araştırma sonuçları, araştırmacı tarafından bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Bu bilimsel çalışmaya katkıda bulunabilmeniz için soruların tümünü içtenlikle ve samimi olarak cevaplandırmanız beklenmektedir.

Araştırma iki bölümden oluşmaktadır. **I. Bölümde**, kişisel bilgilere ilişkin sorular yer almaktadır. **II. Bölümde** ise, yönetici-veli iletişimine ilişkin sorulara yer verilmiştir. Size en uygun gelen her madde için bir "X" işaretini koyunuz. *Ankete isminizi yazmanıza gerek yoktur.* İlginize teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Hamdi ATAYETER

Fırat Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

I. KİŞİSEL BİLGİLER

1. En son mezun olduğunuz eğitim kurumu:

- 1 () Eğitim enstitüsü ve yüksek öğretmen okulu
- 2 () Eğitim yüksek okulu
- 3 () Eğitim fakültesi
- 4 () Fen edebiyat fakültesi
- 5 () Lisansüstü (yüksek lisans, doktora)
- 6 () Diğer (Lütfen yazınız.....)

2. Yöneticilikteki toplam kıdeminiz:

- 1 () 1-5 yıl
2 () 6-10 yıl
3 () 11-15 yıl
4 () 16 yıl ve üstü

3. Göreviniz:

- 1 () Müdür
2 () Müdür Yardımcısı

4. Bulduğunuz okul:

- 1 () Resmi 2 () Özel

5. Cinsiyetiniz:

- 1 () Bay 2 () Bayan

6. Branşınız:

- 1 () *Dil Grubu*: Türkçe, Edebiyat, Yabancı Dil,
2 () *Sosyal Bilimler*: Tarih, Coğrafya, Psikoloji, Sosyoloji, Eğitim Bilimleri,
İlahiyat.
3 () *Fen Bilimleri* :Fizik, Kimya Biyoloji, Matematik
4 () *Diğer*. Resim, Beden Eğitimi, Müzik vb.

7. Eğitim Bölgesi: () 1. Bölge () 2. Bölge () 3. Bölge () 4. Bölge
() 5. Bölge () 6. Bölge () 7. Bölge

Aşağıda bazı yargı cümleleri sıralanmış, karşılarında da beş seçenek yer almıştır. Sizden beklenen, her cümlede ifade edilen yargıya, kendi okulunuzdaki durumu düşünerek ne ölçüde katıldığınızı belirtmenizdir. Cümledeki yargılara katılma düzeyinizi (X) işareti koyarak belirtiniz. Her ifade için bir seçenek işaretlemeyi unutmayınız. Lütfen cevapsız soru bırakmayınız.

Maddeler		Hiçbirzaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Herzaman
1	Okul yöneticisi olarak; Velileri, okul ve eğitim-öğretim ile ilgili kararlara ne derecede katarsınız					
2	Veliler sizinle ne derce rahat konuşurlar					
3	Veliler sizinle, okul ile ilgili şikayet ve önerilerini ne derecede iletirler					
4	Velilerden neler beklediğinizi ne derecede onlara iletirsiniz					
5	Velilerin okul ve öğretmenleri sıkça ziyaret etmeleri konusunda ne derecede uygun ortam/ortamlar hazırlıyorsunuz					
5	Okul -veli ilişkilerini geliştirmek için ne derecede plan yaparsınız					
7	Gazete, TV , radyo ve diğer görsel ve işitsel araçlar aracılığıyla ne derece okulunuzu velilere tanıtıyorsunuz					
3	Velilerin, çocuklarına ev ortamında nasıl yardımcı olacakları konusunda ne derecede bilinçlendirme programları yapıyorsunuz					
3	Veliler çocuklarının gereksinimlerini en iyi bir şekilde karşılamak için okul politikalarının belirlenmesinde ne derecede bir etkiye sahiptirler					
0	Velilerin yeni roller üstlenmesini ne derecede sağlıyorsunuz					
1	Saptadığınız politikaları veliler ne derecede desteklerler					
2	Velilerin okul ve eğitim öğretim ile ilgili kararlara katılımı konusunda onları ne derecede motive edersiniz.					
3	Öğrenci velilerini evlerinde ne derecede ziyaret edersiniz.					
4	Öğrenci velilerine, bayram veya yılbaşı gibi özel günlerde kutlama dileklerinizi belirten yazılı mesajlara ne derecede yer verirsiniz					
5	Okulun yakın hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz.					
5	Okulun uzak hedefleri konusunda velileri ne derecede bilgilendirirsiniz.					
7	Veli toplantılarında alınan kararları ne derecede araştırıp uygularsınız.					
1	Okulun fiziksel şartları(bina, araç, derslik ve laboratuvarın durumu, ısıtma sistemi...vb.) konusunda ne derece aydınlatırsınız					
1	Okulda uygulanan programların amaçları. Nitelikleri ve uygulanış biçimleri konusunda velileri ne derece aydınlatırsınız					
1	Okul sisteminin işleyişini düzenleyen kurallar (İlgili yasa, yönetmelik ve genelge hükümleri, okul yönetimince alınan kararlar, okulun geleneksel kuralları..vb.) hakkında velileri ne derece aydınlatırsınız					
	Okulun her türlü sosyal faaliyetler (Gösteriler, sergiler, yarışmalar, geziler, konferanslar, şenlikler..vb.) hakkında velileri ne derecede haberdar edersiniz					
	Velilerle bireysel görüşme yapmaya ne derece yer verirsiniz					
	Okul ve okuldaki etkinlikler konusunda velileri aydınlatmak için okul koruma derneği ve okul aile birliği kanalıyla ne derce bilgi verirsiniz					
nel olarak bu okulun velileri;						
	Okulun etkinliklerine destek verip, katılırlar.					
	Okul yönetimiyle iyi bir ilişki ve etkileşim içindedirler.					
	Öğrencilerin sorunlarını öğretmen ve yöneticilerle konuşup, tartışabilirler.					
	Okulun kendilerinden neler beklediğinin bilinci ve sorumluluğu içindedirler.					
	Öğrenci başarısında rol alırlar.					
	Eğitim-öğretim ve okulla ilgili kararlara katılırlar.					